

Kurt Kohn & Claudia Warth (szerk.)

**Az interkulturális kompetencia fejlesztése online
kollaboratív tanulási környezetben**

Útmutató nyelvtanároknak, tanárképző szakembereknek, és
tanárjelölteknek

Az icEurope project tanulságai

Az interkulturális kompetencia fejlesztése online kollaboratív tanulási környezetben

Útmutató nyelvtanároknak, tanárképző szakembereknek, és
tanárjelölteknek

Az icEurope project tanulságai

Szerkesztette:

Kurt Kohn & Claudia Warth

Ez a kiadvány az icEurope Comenius projekt jóvoltából és az Európai Bizottság anyagi

Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóság

Az egész életen át tartó tanulás programja

támogatásával jöhetett létre.

A kiadvány a szerzők nézeteit tükrözi, a Bizottság annak tartalmáért nem felel. Project #
142672-LLP-1-2008-1-DE-COMENIUS-CMP

Grant Agreement # 2008 - 3377 / 001 – 001

További információ az icEurope projekttel kapcsolatban a következő linken található:

www.iceurope-project.eu

A bibliográfiai adatokat a Die Deutsche Bibliothek adja közre. A Die Deutsche Bibliothek felsorolja ezt a kiadványt a németországi kiadványok listájában (Deutsche Nationalbibliographie). A részletes publikációs adatok megtalálhatóak az interneten (<http://dnb.ddb.de>)

Az interkulturális kompetencia fejlesztése online kollaboratív tanulási környezetben. Útmutató nyelvtanároknak, tanárképző szakembereknek, és tanárjelölteknek. Az icEurope project tanulságai. Kurt Kohn & Claudia Warth – első kiadás.

Bibliográfiai utalásokkal ellátva.

ISBN #####

1. Oktatástechnológia 2. Nyelv és nyelvek – Számítógéppel támogatott oktatás
3. Interkulturális kommunikáció – Elmélet és tanítás 4. Web alapú oktatás. 5. Online együttműködés. 6. Az angol nyelv mint lingua franca

I. Kurt Kohn. II. Claudia Warth

© 2011: Monsenstein und Vannerdat OHG Münster www.mv-wissenschaft.com

© 2011 Kurt Kohn, Claudia Warth

Minden jog fenntartva. A publikáció szerzői jogok által védett.

A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül tilos a kiadvány bármilyen eljárással történő sokszorosítása, másolása, illetve az így előállított másolatok terjesztése.

Elrendezés, szedés és borítóterv: Claudia Warth

Nyomtatás: MV-Verlag

Borító kép: iStockphoto

Fordította: Enyedi Ágnes és Major Éva

A different language is a different vision of life.
(Federico Fellini)

1 Interkulturális kommunikáció és nyelvtanítás	15
Interkulturális kommunikatív kompetencia: koncepciók és modellek	15
Interkulturális nyelvtanulás és nyelvtanítás	17
2 Az interkulturális kompetencia fejlesztése online együttműködés segítségével	19
Mit jelent az online együttműködés?	19
<i>Az online együttműködés előnyei</i>	20
3 Az icEurope projekt	23
Az icEurope céljai és megközelítései	23
Az icEurope online kurzus	24
Az online együttműködés tapasztalatai	26
Nyelvi fejlődés:	26
Interkulturális fejlődés:	27
Interkulturális kommunikatív készségek:	27
IKT, e-learning és feladattervezés:	28
4 Az online együttműködés eszközei	29
Fórum	30
Chat	32
Wiki	34
<i>Feltöltendő feladat és tanulási napló</i>	35
5 Út az online együttműködéshez	37
A saját kurzus tervezéséhez szükséges blokkok	37
1. Blokk: Partnerek keresése	38
2. Blokk: A célok meghatározása, a projekt kerete és témái	40

3. Blokk: A tevékenységek megtervezése és online összeállítása	41
4. Blokk: A tanulók segítése és irányítása	44
Saját feladatok tervezése lépésről lépésre	45
Néhány vélemény „ablak” az online együttműködésről	48
6 Az online együttműködés moderálása, az online tanulás segítése	51
Mielőtt nekifognánk	51
Az első osztálytermi órák az online együttműködés bemutatására	52
A játékszabályok ismertetése	53
Online instrukciók	53
Az online-interakció ösztönzése	54
Az online kommunikáció irányítása	55
Felkészülés az online együttműködés lezárására	56
Nyelvi hibák és az interkulturális „szabálysértések” kezelése	57
7 icEurope Online adatbázis	58
Bibliográfia	59

icEurope Projekt Konzorcium

University of Tübingen, Applied English Linguistics, Tübingen (DE)
Kurt Kohn & Claudia Warth (projekt koordinátorok)

Eötvös Loránd University, Department of English Language Pedagogy,
Budapest (HU)

Ágnes Enyedi, Ildikó Lázár & Éva Major

Association for Research and Intervention in Educational and Labour
Systems, Naples (IT)

Lorenzo Fiorito

Elazığ City Department of Education, Elazığ (TR)

Ece Onur

STZ Language Learning Media, Konstanz (DE)

Petra Hoffstaedter

European Centre for Education and Training, Sofia (BG)

Boian Savtchev & Marian Tzankov

A szerzőkről

Enyedi Ágnes (enyedi@ludens.elte.hu) az Angol Nyelvpedagógia Tanszék (DELP) tanársegédje az ELTE Bölcsészettudományi Karának Angol-Amerikai Intézetében. Szakmai érdeklődésének középpontjában a tanárképzés, a mentori munka és a nyelvórákon kialakuló csoportdinamikai tényezők állnak az osztályteremben vagy online. Az icEurope az első európai projekt, amelyben részt vett.

Petra Hoffstaedter (petra.hoffstaedter@t-online.de), (PhD Nyelvészettudomány), a Steinbeis Transfer Center Sprachlernmedien (Nyelvtanulás és Média Központ) (www.sprachlernmedien.de) társigazgatója. Fő kutatási területe a számítógéppel támogatott nyelvoktatás kevert oktatási formában és a tartalom alapú nyelvoktatás. Több nemzetközi nyelvtanítással kapcsolatos projektben vett részt többek között a Telematics, Leonardo da Vinci, Minerva, Comenius és az Élethosszig tartó Tanulás Programokban.

Lázár Ildikó (ildiko.lazar@gmail.com) (PhD Nyelvpedagógia) az Angol Nyelvpedagógia Tanszék (DELP) adjunktusa az ELTE Bölcsészettudományi Karának Angol-Amerikai Intézetében. Az icEurope mellett az elmúlt tíz évben számos nemzetközi kutató és tanárképző projektben vett részt. Szakmai érdeklődésének középpontjában az interkulturális kommunikatív kompetencia fejlesztésének és értékelésének módszertana, illetve tanárképző kurzusok tervezése és lebonyolítása áll, különösképpen az ezekhez jól alkalmazható IKT eszközök feltérképezésére és a tanulócsoportok nyelvi és kulturális sokszínűségének kihasználására.

Major Éva (majore@caesar.elte.hu) (PhD Neveléstudomány) az Angol Nyelvpedagógia Tanszék (DELP) docense az ELTE Bölcsészettudományi Karának Angol-Amerikai Intézetében. Szakmai érdeklődésének főbb területei: a tanárképzés, az oktatáspolitikai és az IKT használatának módszertana a nyelvtanításban és a tanárképzésben. 2006 és 2008 között részt vett a KP-Lab (Knowledge Practices Laboratory) elnevezésű nagyszabású európai projektben, amelyben elsősorban az e-learning módszertanát kutatta.

Kurt Kohn (kurt.kohn@uni-tuebingen.de) (PhD Anglisztika és Nyelvészettudomány) tanszékvezető, az alkalmazott nyelvészet professzora a Tübingeni Egyetem Bölcsészettudományi Karán.

Kutatási és tanítási területeinek középpontjában az idegennyelvtanulás gyakorlati és elméleti kérdései, az angol nyelv mint lingua franca, illetve a diskurzus elemzés és kommunikáció állnak. Az 1990-es évek eleje óta részt vett olyan európai projektekben, amelyeknek témája a technológia által támogatott nyelvtanulás és tanítás, ezen belül a nyílt tartalom és a tanulói / tanári autonómia, az autentikáció, a kevert tanulási forma (blended learning) és a pedagógiai korpuszok. Claudia Warth-al az icEurope projekt koordinátora volt.

Claudia Warth (claudia.warth@web.de) tudományos munkatárs, alkalmazott nyelvészetet oktat a Tübingeni Egyetem Bölcsészettudományi Karán. Kutatási területei a nyelvtanulás és a nyelvtanítás, a technológia által segített tanulás, az e-learning különös tekintettel a számítógép által segített nyelvtanulásra, a Web 2.0 alkalmazására és a számítógép által közvetített kommunikációra, valamint az interkulturális kommunikáció és az angol nyelv, mint lingua franca. Több európai projektben is részt vett már. Kurt Kohn-nal az icEurope projekt koordinátora volt.

Köszönetnyilvánítás

Kiadványunk az icEurope nevű európai, élethosszig tartó tanulás programon belüli Comenius projekt (142672-LLP-1-2008-1-DE-COMENIUS-CMP) eredményeibe és tapasztalataiba enged sokoldalú betekintést. Az összes projekt partner nevében szeretnénk kifejezni köszönetünket a támogatásért.

A színpalak mögött nagyon sokan vettek részt az icEurope projekt megvalósításában, az online együttműködési kurzusok és a tanártovábbképző tanfolyamok kidolgozásában és megszervezésében. Mivel lehetetlen mindenkit személy szerint megnevezni, ezúton is szeretnénk köszönetet mondani mindenkinek a segítségért, a hasznos információkért és visszajelzésekért a projekt minden fázisában. Rendkívül hálásak vagyunk a projektpartnereknek, kollégáknak, tanároknak, tanárjelölteknek, diákoknak és az összes többi (erkölcsi) támogatónkak, akik bármilyen módon részt vállaltak a projektben illetve ennek a kiadványnak a létrejöttében.

Mivel ez a könyv egy EU projekt összegzése, nyilvánvalóan a projekt tagok számtalan termékeny megbeszélésének és hosszú távú közös munkájának eredménye is. Reményeink szerint a kiadványon keresztül továbbadhatjuk mindazokat a közös felfedezéseket és reflexiókat a nyelvtanári szakma, és azon belül pedig különösen azon tanárok számára, akik érdeklődnek az interkulturális nyelvtanulás online lehetőségei iránt.

Mindenekelőtt a projekt eredményei és észrevételei nem jöhettek volna létre a lelkes, kipróbálásra kapható tanárok, diákok és óramegfigyelők nélkül a „helyi terepeken” Bulgáriában, Magyarországon, Olaszországban és Törökországban, akik mindvégig lendületet adtak az icEurope törekvéseknek.

Külön köszönetet illeti Csontos Erzsébetet és diákjait a Könyves Kálmán Gimnáziumból (Budapest), Ezgi Ağcihan és diákjait az Ahmet Kabaklı Anadolu Öğretmen Lisesi iskolából, Elazığ (Törökország), Gaetano Russot és diákjait a Liceo Ginnasio Statale Francesco Durante iskolából, Frattamaggiore (Olaszország), és Magdalena Tsankovát és diákjait a Europe Schools for Languages and Management, Szófia (Bulgária).

Prof. Dr. Kurt Kohn & Claudia Warth, projekt koordinátorok

Előszó

Claudia Warth

Az elmúlt két évtizedben rendkívül fontos lett, hogy a különböző kulturális és nyelvi háttérű emberek képesek legyenek egymás között hatékonyan, és mindkét fél számára elfogadható módon kommunikálni és együttműködni. Kialakult egy új modell a nyelvtanuló számára, az „interkulturális beszélő”, aki képes „magára öltetni” különböző kulturális perspektívákat, értékeket és meggyőződéseket, és aki képes idegen nyelven közvetíteni különböző nyelvi és kulturális háttérű közösségek tagjai között (Byram 1997, Kramersch 1998, CEFR 2001, House 2008). An angol nyelv mint lingua franca (ELF) nagyon fontos szerepet játszik ebben az összefüggésben. Az angol lett az érintkezés legfontosabb nyelve azon emberek számára, akiknek „sem közös anyanyelvük, sem közös (nemzeti) kultúrájuk nincs” (Firth 1996, 240), és így ma már az angol a leggyakrabban használt nyelv a különböző kultúrák találkozásánál.

Ugyanakkor az új technológiák, különösen a kollaboratív online tevékenységek olyan tanulási környezetet teremtenek, amely lehetőséget ad a diákok számára, hogy a közös nyelvet az autentikus, és céltudatos kommunikáció és a kollaboratív diskurzus létrehozása érdekében használják. A webes eszközök segíthetnek áthidalni az idő és távolság okozta szakadékokat a különböző kulturális környezetben élő angolul tanuló diákok között. Az online kommunikáció megteremti a digitális teret, vagyis egy „harmadik helyet” a tanulók közötti interkulturális kommunikációra, és lehetőséget ad arra is, hogy megszerezzék azokat a nyelvi és kulturális ismereteket és készségeket, amelyekre egy interkulturális beszélőnek szüksége van.

Innen indult az icEurope 2008-ban. A projekt legfőbb célul azt tűzte ki, hogy megvizsgálja a nemzetközi online együttműködés lehetőségeit az interkulturális nyelvtanulás területén az angol nyelvi osztályteremben. A projekt két éve alatt a partnerek érdekes összefüggéseket tártak fel a feladattervezés, az osztálytermi megvalósítás és a tanárképzés, illetve az interkulturális kommunikáció, az idegennyelv-tanulás, az angol nyelv mint lingua franca, és az e-learning területei között.

Ebben a kiadványban szeretnénk nyilvánosságra hozni a projekt legfőbb eredményeit elsősorban tanárok, tanárképző szakemberek és tanárjelöltek számára, hogy útmutatót és praktikus tanácsokat adhassunk az itt leírtakhoz hasonló online együttműködési projektek megtervezéséhez.

A könyv első része betekintést nyújt az interkulturális nyelvtanulás és az online együttműködés módszereibe és összefoglalja a projekt hátterét és főbb eredményeit. Ezt követi a webes (online) eszközök áttekintése, majd a Moodle tanulási felület és annak bemutatása, hogy ezen keresztül hogyan ösztönözhető az online kommunikáció és a közös tanulás. Az 5. fejezet az icEurope projekt tapasztalatai alapján és azon belül egy konkrét tananyagrészt bemutatásán keresztül tárgyalja az online együttműködés feladatainak megtervezését és lebonyolítását az interkulturális kommunikáció szempontjából. A 6. fejezet az online feladatok moderálását és a tanulók hatékony támogatásának néhány feltételét ismerteti.

A kiadványt online felület egészíti ki (Online Resource Area), amelyben további segédanyagok találhatóak az online együttműködés feladatainak tervezéséhez. A hozzáférés részletei, illetve az ehhez tartozó bevezetés a 7. fejezetben található.

A kiadványban több helyen megjelenő „Tudj meg többet” dobozokban referenciák találhatóak további irodalomra, vagy web tartalmakra az adott témában. Az ezekre vonatkozó teljes hivatkozások megtalálhatók a könyv bibliográfiájában.

Az online együttműködés módszerét nem szeretnénk leszűkíteni sem az „interkulturális tanulásra”, sem külön a „nyelvtanulásra”. Az icEurope projekt és egyben a jelen kiadvány célja, hogy felhívja a figyelmet az interkulturális nyelvtanulás és az online együttműködés párhuzamosan kihasználható lehetőségeire az angol nyelvórán. Mindemellett úgy gondoljuk, hogy az ötletek és javaslatok nagy része alkalmazható más nyelvekre, vagy a tartalom alapú nyelvoktatás egyes tárgyaira, így kiadványunk segítheti majd azokat a tanárokat az oktatás más területein is, akik az online együttműködés lehetőségeit kívánják felderíteni a mienktől esetleg eltérő céljaikhoz.

Interkulturális kommunikáció és nyelvtanítás

1

Lázár Ildikó

Interkulturális kommunikatív kompetencia: koncepciók és modellek

A nyelvtanításra és a nyelvtanárképzésre vonatkozó európai és nemzeti oktatáspolitikai dokumentumok ajánlásai ellenére, a nyelvtanítás és a nyelvtanárképzés középpontjában leginkább még mindig csak a nyelvi kompetencia fejlesztése áll. Mégis, ahogy több szakember megfogalmazta már, a nyelvtani szabályok pontos ismerete, a gazdag szókincs, néhány betanult beszédaktus és kulturális ismeret nem segíti kellőképpen az idegen nyelv tanulóit abban, hogy barátkozzanak, tárgyaljanak egymással, vagy elboldoguljanak az üzleti életben.

A kultúra és nyelvtanítás területeivel kapcsolatos empirikus kutatásokat áttekintő tanulmányban Byram és Feng (2004) arra hívják fel a figyelmet, hogy először inkább értékelni kellene „ami van”, ahelyett, hogy ajánlásokat fogalmazunk meg arról, hogy „minek kellene lennie” (150.), mivel állításuk szerint kevés empirikus kutatás vizsgálta a kultúra modelljeinek és elméleteinek hatását a nyelvtanítás kulturális aspektusaira és a tanítási módszerekre.

Abból a néhány tanulmányból viszont, amely ezt a kérdéskört vizsgálja, az derül ki, hogy még mindig nagyon kevés hangsúlyt kap a nyelvtanulás interkulturális dimenziója (lásd pl. Byram és Risager, 1999; Sercu, 2005; Lázár, 2007). Mindemellett a mai kommunikatív nyelvtanítási módszerek és a technika gyors fejlődésének következtében, jóval könnyebb a nyelvórák tartalmát feladatközpontúvá tenni, ahol a tartalomnak kifejezetten interkulturális dimenziója is lehet, és a feladatok az interkulturális kommunikatív kompetencia fejlődését támogatják, talán éppen gyakori és szervezett online együttműködésekén keresztül az idegen nyelv olyan tanulóival, akik más kultúrában élnek.

Az interkulturális kompetenciát (ICC) több nyelvtanulással foglalkozó szakember úgy fogja fel, mint a kommunikatív kompetencia

kiterjesztését. „Az interkulturális kompetencia elsősorban azt jelenti, hogy az ember a másokkal való interakció során képes legyen megküzdeni saját kulturális háttérével” (Beneke, 2000, 109.).

Byram jól ismert, átfogó modellje szerint (1997) az interkulturális kommunikatív kompetencia megszerzéséhez a nyelvi, szociolingvisztikai és diskurzus kompetencián felül bizonyos attitűdök, ismeretek és készségek is szükségesek. Az attitűdök között szerepel a kíváncsiság és a nyitottság a beszélő saját és más kultúrák elfogultság nélküli megismerésére. Fontos, hogy ismeretekre tegyünk szert különböző társadalmi csoportokról, azok mindennapi életéről és értékeiről, a közösségi és egyéni interakciók általános folyamatairól saját kultúránkban és a célnyelvi kultúrákban egyaránt” (51.). Végül a készségek magukba foglalják az értelmezést, az összefüggések felfedezését és az interakciót éppúgy, mint a kritikus kulturális és politikai tudatosságot. Ennek a modellnek a szellemében került be az interkulturális kompetencia leírására szolgáló öt komponens (savoir) a Közös Európai Keretrendszerbe (CEFR 2001), amely Európa legelfogadottabb nyelvpolitikai dokumentuma.

Byram és Fleming (1998) azt állítják, hogy az rendelkezik interkulturális kompetenciával, aki „ismer egy vagy lehetőség szerint több kultúrát és társadalmi identitást, és meg van az a képessége, hogy kapcsolatot teremtsen új emberekkel olyan idegen kontextusokban is, amelyekre közvetlenül nem készítették fel” (9.). Fantini (2005) ehhez hasonlóan öt összetevőt ír le, amelyek fejlesztése a sikeres interkulturális kommunikáció feltétele: tudatosság, attitűdök, készségek, ismeretek és nyelvtudás. Ő is felsorolja az interkulturális beszélő leggyakrabban használt jellemzőit: tisztelet, empátia, türelem, érdeklődés, kíváncsiság, nyitottság, motiváció, humorérzék, a kétértelműség eltűrése, és az elhamarkodott vélemény ki nem mondása.

Ebben a kiadványban az interkulturális (kommunikatív) kompetenciát Bennett és Bennett (2004) alapján a következőképpen határozzuk meg: „képesség a hatékony kommunikációra interkulturális helyzetekben és a megfelelő hozzáállás kialakítására bármilyen kulturális közegben” hasonlóan Byram (1997, 2003), definícióihoz.

Interkulturális nyelvtanulás és nyelvtanítás

A nyelvtanárok feladata az, hogy hozzásegítsék a tanulókat, hogy személyesen, vagy virtuálisan találkozhassanak a tanult idegen nyelv más beszélőivel, és legyenek élményeik a nyelv és a kommunikáció interkulturális dimenzióiról. Így tehetünk annak érdekében, hogy a nyelvtanulók ne „folyékonyan beszélő bolondként” (Bennett, 1997) hagyják el a nyelvi osztálytermet.

Bár manapság egyre több diáknak és tanárnak van lehetősége diákcsereére, nem vehető teljesen biztosra, hogy egy-egy általában rövid külföldi tanulmányút keretében a tanulók (és tanáraik) interkulturális kompetenciája valóban fejlődik. Ha a diákok tanulmányaik és utazásaik során csak nagyon ritkán használják az angol nyelvet valódi kommunikációs célok megvalósítására, akkor nem valószínű, hogy kialakulnak a szükséges készségek, ismeretek és attitűdök a sikeres interkulturális kommunikációhoz, akkor sem, ha ezek az utak szakmailag jól előkészítettek.

Napjainkban a legtöbb könnyen hozzáférhető nyelvkönyv és kiegészítő anyag tartalmaz kulturális részeket, interkulturális tippeket vagy kulturális tartalmat közvetítő olvasmányokat és videókat, de az anyagok sokszor triviális vagy turisztikai jellegű ismereteket adnak át, és általában a célnyelvi kultúráknak csupán az egyikére vonatkozóan. Ráadásul a hozzájuk kapcsolódó feladatok gyakran nem készítetik aktív részvételre a diákokat, nem segítik a helyes attitűdök kialakítását, és nem erősítik a jelentés közös pontosításának képességét interkulturális közegben. Mindezekon felül sok tanár a kulturális jellegű olvasmányokat is kizárólag csak nyelvi szempontból közelíti meg. Ezzel szemben Willis szerint (1996) a jó osztálytermi feladat „olyan célorientált tevékenység, amelyben a tanulók a nyelvet valódi eredmény elérése érdekében használják” (53.). Willis szerint a feladatok során használt nyelvnek tükröznie kell a külvilág nyelvhasználatát. Ehhez hasonlóan Nunan (1989) definíciója szerint a feladat „olyan osztálytermi munka, amely során a tanulók megértenek, irányítanak, produkálnak valamit, vagy egyszerűen csak beszélnek a célnyelven, miközben a figyelmük középpontjában a jelentés áll, és nem a forma” (10.).

Nunan szerint egy hatékony nyelvtanulási feladatnak mindig van a nyelvhasználattól független célja és a mindennapi élethez köthető eredménye, és mindeközben a mindennapi nyelvhasználatot tükrözi.

A tananyagokon felül több jelenlegi pedagógiai modell ajánl olyan feladatsorokat, amelyek támogatják a szükséges ismeretek megszerzésének, az interkulturális készségek fejlesztésének, valamint az elengedhetetlenül fontos attitűdök formálásának szisztematikus beépülését a tantervekbe annak érdekében, hogy a tanulók interkulturális kompetenciája fejlődjön az idegennyelv-órán. Sokan ajánlják a csere-, vagy tanulmányutakat, illetve az intenzív nyelvi programokat. Mivel azonban egyelőre a szakmailag jól előkészített tanulmányutak nem könnyen, és nem rendszeresen hozzáférhetőek minden nyelvtanuló számára, mindenképpen előnyös lenne kihasználni az e-learning és az online kommunikáció lehetőségeit.

Ezek segítségével valódi kommunikáció alakulhat ki olyan partnerekkel, akik ugyanazt az idegen nyelvet tanulják. Ebből a szempontból most az angolra mint lingua francára hagyatkozunk, hiszen azért szeretnénk tanulóink interkulturális kompetenciáját fejleszteni, hogy képesek legyenek nem anyanyelvi beszélőkkel is jól kommunikálni.

Tudj meg többet az interkulturális kommunikációról

Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence.*

Corbett, J. (2003). *An intercultural approach to English language teaching. Languages for intercultural communication and education.*

Lázár, I., Huber-Kriegler, M., Lussier, D., Matei S. Gabriela & Peck, C. (eds.) (2007). *Developing and assessing intercultural communicative competence: A guide for language teachers and teacher educators.*

Az interkulturális kompetencia fejlesztése

2 online együttműködés segítségével

Claudia Warth

Mit jelent az online együttműködés?

A nyelvtanítás fent említett változásainak, és az anyanyelvi beszélő modellt a tanítás céljaként felváltó „interkulturális beszélő” modell kialakulásának következtében, a tanárok joggal kérdezhetik, hogy mit tehetnek ők az új célok eléréseért saját osztályaikban. A megoldás egyik lehetséges kulcsa az internet társas kommunikációs eszközeinek használata. A webes eszközök összekötik a diákokat és a tanárokat a világ bármely részén, és együtt mélyedhetnek el a felfedező tanulás izgalmas és változatos tevékenységeiben. Az osztályterem elhagyása nélkül „találkozhatnak” egymással, az interneten keresztül valódi kapcsolatokat alakíthatnak ki. Együtt dolgozhatnak egy közös témán, vagy oldhatnak meg egy feladatot, miközben egyre természetesebben használják az idegen nyelvet. Innen indult az „interkulturális online együttműködés” ötlete. Ezzel együtt azonban eltolódik a hangsúly a nyelvtanítás újabb fontos céljai, „a tanulói autonómia kialakítása, az autentikáció és a kollaboratív interakció felé” (Kohn 2009, 5.).

Az online együttműködés olyan módszer, amely hozzásegíti a tanulókat ahhoz, hogy autentikus módon tapasztalják meg és gyakorolják a nyelvet és az interkulturális kommunikációt. Több elnevezése is van: telekollaboráció, web-kollaboráció, internet által segített, vagy hálózati tanulás. Bármelyik elnevezés hasonló módszert takar, melynek lényege az internet és a webes eszközök oktató jellegű, konstruktivista használata az interkulturális nyelvtanulás fejlesztése céljából. Úgy képzelhetjük el, mint virtuális „csoportmunkát”, amelyben a tanulócsoportok különböző országokban dolgoznak, és közös találkozóhelyük az online osztályterem, például egy nyílt forráskódú tanulási keretrendszer, a mi esetünkben a Moodle.

Ebben az oktatási környezetben a különböző online eszközök többféle csoportmunkát tesznek lehetővé: a résztvevők dolgozhatnak és kommunikálhatnak egy időben, írásban, pl. chat formájában, vagy beszélhetnek egymással hangot és képet közvetítő eszközök segítségével, mint amilyen a Skype. Emellett dolgozhatnak a közös témájukon egymástól függetlenül, de akár párhuzamosan is, és megoszthatják az eredményeiket vagy gondolataikat aszinkron eszközök segítségével, mint a fórum, az email, vagy a wiki (lásd *Az online együttműködés eszközei* 4. fejezet). Az internet közvetítő funkciót tölt be, összehozza a tanulókat és elősegíti a kollaboratív és reflektív tanulást, amely (irányított) online kommunikáción, beszélgetéseken, problémamegoldáson és kreatív-produktív feladatokon keresztül valósul meg.

Az online együttműködés előnyei

Az online együttműködés céljai és felhasználási módjai szerteágazóak (a nyelvtanításon kívüli felhasználással kapcsolatban lásd Stahl et al., 2006), de több tanulmány mutat rá kifejezetten az *interkulturális nyelvtanulásban* való alkalmazás hatékony lehetőségeire (pl. Belz 2003; Belz és Thorne 2006; O'Dowd, 2006; O'Dowd 2007; Warth 2009a).

Autentikus interkulturális kommunikáció és interakció

Az idegennyelv-oktatás egyik legnagyobb kihívása, hogy képessé tegye a tanulókat arra, hogy az „iskolai tudást” az „életben használható tudássá” alakítsák úgy, hogy a tanulást életszerű helyzetekbe helyezzük. Amikor Byram az interkulturális kompetencia megszerzésének módjait tárgyalja, azzal érvel, hogy az osztályterem általában nem nyújt „lehetőséget az interakciós készségek valós időben történő fejlesztéséhez” (1997, 68.). Harden (O'Dowd 2007, 158.) arra az ellentmondásra hívja fel a figyelmet, hogy bajos az interkulturális kompetenciát az iskola falai között fejleszteni, hiszen nehéz elképzelni, hogy az interkulturális konfliktusok kezelésében hogyan szerezne jártasságot valaki saját közvetlen élmények nélkül. Az online együttműködés a megszokott intézményi kereteken belül nyújt lehetőséget valódi kapcsolatok létrehozására, és a tanulók egymás közötti interakciójára. Ebben a környezetben a tanulók megtapasztalhatják a különböző szociális és kulturális háttérrel

rendelkező emberek kommunikációjának minden kihívását és előnyét, miközben a nyelvet változatos kommunikatív célok elérésére használják. Ez többet jelent a nyelvi formák és a funkciók általános fejlesztésénél. A nyelvhasználatban így nagyobb hangsúlyt kap a nyelvnek a közösségi és interperszonális kommunikáció eszközeként való használata, a jelentés közös pontosításának és létrehozásának jelentősége, a „megértetni magát” képessége, a kapcsolatok építése és az érzelmek valamint az empátia kifejezése.

Nyelvi-kulturális tudatosság és a tanulás folyamata

A virtuális „interkulturális megmerítkezés” során a diákok számos nyelvi és egyben kulturális jelenséggel kerülhetnek szembe (Agar 1994, Risager 2006). A tananyagokon és a feladatokon keresztül, de elsősorban a saját korosztályukkal való diskurzus által új perspektívákat ismernek meg, és új meglátásokkal szembesülnek. A diákok saját tanulásuk megvalósításának részeseivé válnak, kollaboratív módon „hozzák létre” az anyagokat, amelyekből, és amelyekeken keresztül megosztják, és megbeszélik a nyelvi és kulturális vonatkozásokat. A Web 2.0 segítségével eltűnhet a „hiteles” és az „autentikus” (Widdowson 1990) azaz az „osztályterem” és a „való élet” dichotómiája, és bárkinek (függetlenül attól, hogy anyanyelvi vagy nem anyanyelvi beszélő) egyenlő része lehet az autentikus szöveg létrehozásában (vö. Mishan, 2005). Vagy, ahogy Kohn fogalmaz: „Elhalványodik a valaha szigorú határvonal a pedagógiailag megtervezett tanulási feladatok és a munkához / élethez kötődő kommunikáció között” (2009, 7.).

A tanulók online beszélgetéseiben, multimédiás, zenés kollázsokban, videóikban és képekben láthatóvá és érzékelhetővé válnak olyan „gazdag források”, mint pl. „a nyelvben, a gesztusokban vagy a kommunikatív mintákban létező kultúra-specifikus gondolatok, nézetek vagy fogalmak” (Belz & Müller-Hartmann, 2003, 73.). Ezen a ponton a gondos irányítás, a kulturális és nyelvi szempontból tanulságos – nyílt és rejtett – ismeretforrásokra való rávilágítás erősítheti a tanulók saját kulturális tudatosságát, illetve a korosztályuk külföldi képviselőit is megismerve érzékenyebbé teheti őket a kulturális befolyásokra és attitűdökre, vagy éppen elgondolkodásra készítheti őket a sztereotípiákkal kapcsolatban.

Az interkulturális értelmezés és közvetítés támogatása

Az interkulturális idegen nyelvi kompetencia fejlesztésének egy másik fontos aspektusa, az arra való képesség, hogy különböző perspektívákból „értelmezzük az idegen népeket és kultúrákat” (O’Dowd 2007, 158.) és a nyelvet, amit használnak, vagyis észrevegyük a languakulturális „gazdag forrásokat” és aztán képesek legyünk „elolvasni” őket. Ebben nagy segítség a tanulók feladatközpontú diskurzusa. A pedagógiai beágyazottság (ahelyett, hogy az interkulturális élmények kizárólag „ott kint a vadonban” érnék a tanulókat) elősegíti a szükséges interkulturális-kommunikatív kompetencia fejlődését.

Ezt a készséget aztán a diákok az internet által közvetített kommunikáció következő körében alkalmazhatják is, pl. egy fórum hozzászólás megfogalmazásakor már használhatják az órán megbeszélte, kulturális szempontból elemzett irányelveket. Ez lehetővé teszi a tanárok számára, hogy különös figyelmet szenteljenek a nyelvi szempontoknak (pl. koncepciók, fogalmak jelentése, szókapcsolatok) és a fontos (meta-)kommunikatív eszközöknek és stratégiáknak, amelyek lényegesek az interkulturális interakció szempontjából.

Tudj meg többet az online együttműködésről

Belz, J. A. & Thorne, S. L. (eds.) (2006). *Internet-mediated intercultural foreign language education*.

Donelan, H. M., Kear, K. L., & Ramage, M. A. (2010). *Online communication and collaboration: A reader*.

Guth, S., & Helm, F. (eds.) (2010). *Telecollaboration 2.0: Language, literacies and intercultural learning in the 21st century*.

O’Dowd, R. (ed.) (2007). *Online intercultural exchange: An introduction for foreign language teachers*.

Az icEurope projekt

3

Claudia Warth

Az icEurope céljai és megközelítései

Az icEurope projekt összekötötte az interkulturális tanulás, az angol nyelvtanulás és az e-learning kérdéseit a nyelv és kultúra holisztikus szemléletével. A projekt középpontjában egy olyan online kurzus kidolgozása, megvalósítása és értékelése állt, amely lehetőséget adott a részvevő diákoknak az angol nyelv használatára kulturális témákban és interkulturális érintkezési helyzetekben. Az online együttműködésen keresztül a tanulók betekintést nyerhettek a nyelv és a kultúra dinamikus kapcsolatrendszerébe, illetve felfedezhették és gyakorolhatták az angol nyelv mint lingua franca (ELF) interkulturális kommunikációs stratégiáit.

Négy osztályból (10. és 11. évfolyam Bulgáriában, Magyarországon, Olaszországban és Törökországban) több mint 80 diák dolgozott együtt négy vegyes nemzetközi csoportban a Moodle virtuális tanulási felületen, hogy az angol nyelvet mint lingua francát használva kulturális kérdéseket dolgozzanak fel, illetve feltárják közös témáik interkulturális perspektíváit. A diákok több mint fele számára ez volt az első találkozás más kulturális hátterű emberekkel, és az első alkalom, hogy az angol nyelvet valódi kommunikációra használhatták.

Az icEurope projekt csapata három különböző területről indulva alakította ki átfogó megközelítését az interkulturális online nyelvtanulással kapcsolatban:

- *Az interkulturális szakterület:* az interkulturális kommunikatív kompetencia (ICC) modelleken, és az interkulturális tanúláshoz szükséges készségeken és célokon alapult (vö. 1. fejezet).
- *A nyelvi-kommunikatív szakterület* segítségével sikerült azonosítani olyan eszközöket és stratégiákat, amelyek a sikeres interkulturális kapcsolatokhoz és interakcióhoz szükségesek különösen az angol mint lingua franca használata során.

- Az IKT vagy e-learning szakterület a számítógép által segített tanulás (CALL), az e-learning pedagógia eredményeit, a feladattervezés és a tanítási céloknak legmegfelelőbb eszköz megválasztását figyelembe véve az első két szakterületre épült, és támogatta az interakciót és az együttműködést.

A projekt tervezése és kivitelezése során a fenti három szakterületre összpontosítottunk, amelyek együtt sarkalatos pontjait képezik az online kurzusok kialakításáról szóló javaslatainknak (lásd 5. fejezet).

Az icEurope online kurzus

Az icEurope online projekt 2010. januártól májusig tartott és a négy nemzetközi csoport (mindegyikben a fent említett országokból több tanulóval) a következő témákon dolgozott együtt:

- a) Az interkulturális kommunikáció általános aspektusai (1. ábra)
- b) Ételek és étkezés a világ különböző tájain (vö. minta feladatsor az 5. fejezetben)
- c) Nemzetközi zene, illetve a tanulók által választott helyi dalok „kulturális fordításának” elkészítése angolra.

A tervezett feladatok célja a valódi interakció volt igazi interkulturális kommunikációs szintéren, vagyis online együttműködés a különböző országok különböző nyelvi háttérrel rendelkező tanulói és tanárai között. A kurzus kevert tanulási formában zajlott a nemzetközi csoportok között, vagyis váltakoztak az osztályteremben elvégzett (offline és online) feladatok, és az egyedül végzett online munka.

A feladatok egy része új vagy korábbi „nem e-learning jellegű” interkulturális kommunikációs tréningeken használt anyagokra épült, amelyeket hozzáigazítottunk az igényekhez, az online együttműködés és a Moodle keretrendszer sajátosságaihoz. Az icErope Moodle kurzus feladatai nem csak interkulturális kérdésekre koncentráltak, és nem is csak a nyelvi szempontokra, hanem mindkét perspektívát figyelembe vették és ötvözték.

Step 1) "Everyone has a culture - everyone is different"

In this course, you will find out many new things about teenagers and their lives in Bulgaria, Hungary, Italy and Turkey. But before video, you will find out more about England, how we see different cultures and what 'stereotypes' are about.

📄 Teacher's note: Everyone has a culture - everyone is different

📄 Everyone has a culture - worksheet 1

Step 2) Watch the following video clip that includes some funny, some stereotypical aspects about "the English"

What do you know about England, Britain, the British... ?

📄 Teacher's note: Video "Learn about Europe: England"

"Teacher's note":

- only visible for teachers
- step-by-step support for each activity
- lists intercultural and linguistic aims

(source: Youtube, <http://www.youtube.com/watch?v=rnh76HxUHKE&feature>)

📄 "Learn about Europe: England (text / script)

1. ábra "Mindenkinek van kultúrája" első icEurope téma a Moodle kurzusban

A tanulók segítséget kaptak az angol nyelvi interkulturális kommunikációs stratégiák használatával kapcsolatban az ún. „Nyelvi és kulturális jegyzetek” (Language & culture notes - 2. ábra) formájában. Első lépésként a tanulók ezeket egyéni online feldolgozásra, gyakorlásra használták. Az online projekt ideje alatt nemzetközi csoporttársaikkal együtt pedig lehetőségük volt kipróbálni és interakcióik során használni ezeket a stratégiákat. A jegyzetek célja az volt, hogy tudatosabbá váljon a tanulók angol nyelvi kommunikációja a nemzetközi környezetben, és megismerjenek más értékrendeket és nézőpontokat is.

A tanárokat az online kurzus folyamán a „Tanári jegyzetek” segítették. Ezekben lépésről lépésre áttekinthetően jelentek meg egy-egy összetettebb feladatsor részei, illetve a hozzájuk és a Moodle kurzushoz kapcsolódó technikai és pedagógiai szempontok.

Language note: Exchanging information & expressing likes and dislikes

Every culture has their ways of doing and seeing things differently. How can you find out why people do things the way they do or why they like things? This can be done by exchanging information. It can also be done by giving reasons and explanations.

Exchanging information & helping others to understand you:

- This is ...
- A YY is a...
- It seems like...
- I'm not sure but...

1.) Intercultural aspects are being related to communication strategies

aim: association of intercultural aspects with communicative strategies

- In my culture... / In my family... / With my friends...
- We use...
- It is special because...
- It plays an important role for me / my culture because...
- The role of YY in my culture / family ... is the following: ...

2.) Examples for (intercultural) communication strategies are being presented

They are linked to meta-communicative strategies and also to general intercultural skills.

Aim: to create awareness and knowledge on a higher level; by using the strategies, students are encouraged to perform intercultural communicative acts

- It tends to be...
- More often than not...
- Usually... / Often... / Sometimes... / Rarely...
- It is similar to...
- Compared to XX, YY is...

- Let me show you by ...
- Here is a picture to show you... [note: you can upload pictures to a wiki, forum or message 😊]

2. ábra Az egyik "Nyelvi és kulturális jegyzet"

Minden nemzetközi csoport munkáját a projektben résztvevő négy tanár egyike irányította, aki ugyanakkor támogatta a saját, otthoni projektos osztályát is. (Részletesebben a tanulók támogatásáról az online kurzus közben lásd a 6. fejezetet).

Az online együttműködés tapasztalatai

A projektet e-portfoliók, kérdőívek és interjúk segítségével értékeltük és pedagógiai szempontból a következő eredményeket figyeltük meg:

Nyelvi fejlődés:

- a kommunikációs készség fejlődése és az angol nyelv gyakorlása céltudatos és autentikus környezetben (többeknek ez volt az első ilyen élménye)
- a kommunikatív repertoár bővülése (elsősorban szókincs, kifejezések, tárgyalási stratégiák, udvariassági formulák, nyelvtani szerkezetek)
- olvasási és szövegértési készségek fejlődése, különösen más angol nyelv (ELF) használók által írott szövegek megértése, értel-

mezése (pl. összefoglalók, átdolgozások)

- az íráskészség fejlődése, különösen az önálló szövegalkotási képesség: „a bejegyzések, posztok egyre hosszabbak és rendezettebbek, és kevesebb idő kell a tanulóknak a megírásukhoz” (az egyik icEurope tanár)

Interkulturális fejlődés:

- a saját kultúra és/vagy a kulturális beágyazottság tudatosítása
- más kultúrák, társadalmak és egyéni életstílusok felfedezése „közvetlen tapasztalatok”, csoporttársak beszámolóí alapján
- érdekes témák megbeszélése, miközben bárki befolyásolhatja a beszélgetések tartalmát és irányát
- új emberek megismerése, új barátok szerzése, akikkel az icEurope nélkül biztosan nem találkoztak volna

Interkulturális kommunikatív készségek:

- annak tudatosítása, hogy a különböző nyelvi és kulturális háttérrel rendelkező emberek hogyan használják az angol nyelvet és a nyelvhasználat mennyiben alakítja a „másikról” alkotott (elfogult) képet
- annak megértése, hogy mennyire könnyen félreérthetik az embert, „ha nem figyel oda a létező interkulturális különbségekre” (icEurope tanár)
- a diákok megtanulták, hogy „máshogy közelítsenek meg idegeket, jobban odafigyelnek, meghallgatják a másikat és jobban értik a különböző véleményeket” (icEurope tanár)
- a diákok megtanulták, hogy „nem kell félni attól, hogy kérdezenek, pontosítsanak olyan helyzetekben, amikor nem biztosak abban, hogy mi az elfogadható külföldi csoporttársaik kultúrájában” (icEurope tanár)
- „a tanulók felfedezték a létező interkulturális különbségeket. [...] Érettebben állnak hozzá a mássághoz, hiszen személyesen tapasztalták meg, hogy különböző kulturális háttérű emberek mennyire különbözően reagálnak „egyszerű” mindennapi helyzetekben, mint például az étkezési szokások, tetszés vagy nem tetszés kifejezése, stb.” (icEurope tanár)

IKT, e-learning és feladattervezés:

- A tanulási keretrendszerek, például a Moodle előnyei: az anyagok könnyen változtathatóak, alakíthatóak, kiegészíthetőek, vagy kicserélhetőek a célcsoportnak megfelelően
- a kevert tanulási forma különösen megfelelő a feladatok nyelvi és kommunikatív jellegének egyensúlyban tartására, és arra, hogy a tanárok össze tudják kapcsolni a projekt céljait és az online együttműködést a helyi tantervekkel
- a kommunikációra vonatkozó osztálytermi feladatok (pl. szerepjátékok) közvetlenül befolyásolták és segítették az online interakciót és kommunikációt
- az online kurzus anyagaival kapcsolatos irányított osztálytermi munka erősítette a nyelvi és kulturális tudatosságot, és a felkészülést a jövőbeli online interakciókra
- A Moodle felületen való munka és kollaboráció növelte a tanulói autonómiát és fejlesztette a tanulás tanulásának készségeit.

Összegzés: Az online együttműködés lehet ségei

- Az online együttműködés a kevert tanulási forma keretei között lehetőséget nyújt a feladatok és tevékenységek nyelvi és kulturális előkészítésére az osztályban
- Lehetőséget ad autentikus és célzott interkulturális kommunikációra idegen nyelven
- Biztosítja, hogy a tanulók részt vehetnek a témaválasztásban és a témák közös kidolgozásában
- A tanulók által írt szövegek (pl. a fórumbeszélgetéseik) és az így kialakuló „gazdag források” újabb, az elmélyült tanulást és a kulturális tudatosítást segítő hasznos tananyagot hoznak létre

Tudj meg többet az icEurope-ról

icEurope weboldal: www.iceurope-project.eu

A weboldalon még többet tudhat meg a projektről, és ott egy demo és egy icEurope közösségi és kapcsolatfenntartó platform is található tanárok számára. Az icEurope Moodle platformon keresztül bárki elindíthatja saját online együttműködési projektjét.

4 Az online együttműködés eszközei

Petra Hoffstaedter

Miután az előző fejezetekben bemutatuk, hogy milyen lehetőségeket kínál egy online együttműködés ahhoz, hogy interkulturális témákat dolgozzunk fel a nyelvórán, a 4. fejezetben azokat az eszközöket vizsgáljuk meg közelebbről, amelyek az on-line kommunikációhoz és a kollaboratív tevékenységekhez szükségesek.

Az interkulturális online együttműködés olyan tanulási színteret igényel, amely túlmegy a hagyományos osztályterem falain. Olyan nyitott, ugyanakkor védett tanulási környezetre van szükség, amely bármikor és bárhol a világon hozzáférhető a felhasználók csoportjai számára. Szükség van kommunikációs és kollaboratív eszközökre is, illetve olyan technikákra, amelyek lehetővé teszik forrásanyagok megosztását. Ilyen virtuális tanulási környezetet biztosít a tanulási keretrendszer (LMS: Learning Management System), más néven virtuális tanulási felület (VLE: Virtual Learning Environment). A tanulási keretrendszer olyan szoftver, amelyet az e-teaching és e-learning szolgálatára fejlesztettek ki, azért, hogy támogassa az oktatási környezetben az elektronikus úton való tanítást és tanulást. A rendszer egy sor olyan funkcióval bír, amelyek megkönnyítik a következő tevékenységeket:

- kurzustervezés és kurzus adminisztráció;
- autonóm tanulás a multimédiás források integrálásán és különféle kommunikatív és kollaboratív tanulási tevékenységeken keresztül;
- egyénre szabott segítség kommunikációs kapcsolaton keresztül (e-mail, fórum és chat) és a tanulási folyamat ellenőrzése (feedback, értékelés és nyomkövető statisztikák).

Az egyik legelterjedtebb virtuális tanulási környezet és nyílt forráskódú tanulási keretrendszer a Moodle. A Moodle platform olyan kurzusoknak tud helyet adni, ahol tetszés szerint kombinálhatók a tanulás forrásai és eszközei (fórum, wiki, chat, napló és feltöltendő

feladat) és ahol mindez hozzáférhető egy virtuális osztályteremben a felhasználó csoport számára. A következő fejezetekben sorra vesszük, hogy ezek az eszközök mit tudnak nyújtani és mire használhatóak az interkulturális online együttműködés során. Illusztrációként az icEurope tapasztalataiból hozunk gyakorlati példákat.

Fórum

Az icEurope online projektben kifejlesztett tananyagban a leggyakrabban használt eszköz a fórum, amelynek segítségével a felhasználók egy csoportja aszinkron (nem egyidejű) online kommunikációban vesz részt. A fórumon a felhasználók (a mi esetünkben a tanár vagy a tanuló) új fórum-témát tud nyitni azzal, hogy beír egy kérdést, közread egy problémát vagy megfogalmaz egy feladatot. A többi felhasználó reagálhat akár a kezdő, akár bármely későbbi fórum-bejegyzésre (3. ábra). A felhasználók képet vagy dokumentumot is tudnak csatolni a fórumhoz. A fórum-beszélgetések archívumba kerülnek, így bármikor visszakereshetők.

The screenshot shows a forum thread with three posts. The first post is the original question, the second is a detailed reply, and the third is a shorter reply.

What would happen if there something was served to eat that you don't like...
by Alexandra - Thursday, 29 July 2010, 11:21 AM
All of the members of the Hungarian international team 4 think that if there something was served to eat that we don't like or we are allergic to a meal is an uncomfortable situation. But we had to be sincere and try to tell the host politely if we don't like that he or she cooks. We can reject it. Don't cause disappointment, taste the dish because you don't know but perhaps you will like the meal. [Reply](#)

Re: What would happen if there something was served to eat that you don't like...
by Evelina - Saturday, 6 March 2010, 09:17 PM
actually, i think i would eat/drink it (if i dislike it, because for now there's nothing i've found i'm allergic to, so... can't be lethal, right?). if i am served the same thing again, i would probably explain i can't eat it and politely reject it. i'm speaking from experience and i can say i usually give it a try, even if i supposedly can't eat/drink it, but don't really go for it the second/third time. what i **wouldn't** do for sure is eat it and then tell everyone about how impolite the person was, serving me something without asking first (a "friend" of mine did that and i found it insanely impolite).
/ long comment is long. haha [Show parent](#) | [Reply](#)

Re: What would happen if there something was served to eat that you don't like...
by Geometa - Wednesday, 10 March 2010, 07:39 AM
Yeah i think i would do the same. I would politely explain i cant't eat it and reject the meal. [Show parent](#) | [Reply](#)

3. ábra: Részlet egy feladat-alapú fórum-beszélgetésből

A fórum rendkívül alkalmas **feladat-alapú** tevékenységekre, ahol a tanulóknak egy bizonyos témában kell adott kérdéseket megvitatniuk vagy információt, véleményt cserélniük egymással. Ilyen feladat-alapú fórumok alapja lehet egy szöveg, videó-klip, kép, karikatúra, stb., amely a beszélgetés kiindulópontjául szolgál.

Ezek a gondolatébresztő anyagok a Moodle kurzusban előkészítve rendelkezésre állnak a fórumokkal együtt.

Amikor a tanulók a fórumon online kommunikálnak egymással, van idejük végiggondolni a feladatot, és megfogalmazni a hozzászólásaikat. A tanár egy témát akár a tanórán is előkészíthet közös megbeszéléssel, vagy ezzel kapcsolatos csoportfeladatot adhat, mielőtt a tanulóknak a nemzetközi csoport számára fórum bejegyzést kell írniuk. Ez az előkészítés különösen az ellentmondásosabb vagy kényesebb témák esetén lehet fontos.

A fórum-feladat rendkívül motiváló eszköz az interkulturális találkozásokhoz illetve beszélgetésekhez. Ennek ellenére úgy tapasztaltuk, hogy néhány tanuló számára az icEurope csapatban nehézséget jelentett az, hogy sikeresen vegyen részt fórumbeszélgetésekben. Gyakori probléma volt, hogy a tanulók úgy válaszoltak, vagy mondtak véleményt, hogy nem volt világos, kinek a bejegyzésére válaszoltak. Ezért mielőtt a tanulók egy nemzetközi csoport fórumán kapnak feladatot, fontos lehet felkészíteni őket arra, hogy betartsák a legfőbb interakciós szabályokat, azaz hogy jelezzék melyik bejegyzésre vagy véleményre reagálnak, és értékeljék is annak tartalmát mielőtt a maguk véleményét közlik, majd végül esetleg újabb kérdést tegyenek fel.

A fórum nem csak feladat-alapú tevékenységekre alkalmas, hanem használható valódi társalgásra is (4. ábra). Az icEurope projektben a négy nemzetközi csoport tagjai egy fórumon mutatkoztak be a csoport többi tagjának, illetve az online együttműködés végén egy fórumon búcsúztak el, megköszönve egymás munkáját.

A fórum arra is lehetőséget ad, hogy a tanár **segítséget nyújtson és irányítsa** a beszélgetést. A tanár részt vehet a beszélgetésben, hogy ösztönözze a tanulókat, felhívhatja a figyelmet bizonyos dolgokra vagy közbeléphet, ha arra van szükség. Az ilyen tanári támogató közbeavatkozás mellett létre lehet hozni egy olyan „súgó” fórumot, ahol a tanulók bármikor segítséget kérhetnek a tanártól, ha szükségük van rá.

Re: Intnat'l team #3 - Goodbye!

by Veronika - Friday, 21 May 2010, 12:41 PM

Working on Moodle was a great chance to improve my English knowledge and practise communication. I think talking with people from foreign countries is the best and easiest way to develop.

My favourite part was music, where I loved the Bulgarian's song the most.

I'm really curious and looking forward to the Eurovision Song Contest, which will be soon.

There were really nice and helpful people in the 3rd team. 😊

Well, I wish a wonderful summer to everybody. 😊

If someone would like to stay in touch with me, she/he can reach me through facebook.

4. ábra: Bejegyzés egy „társalgási” fórum-beszélgetésből

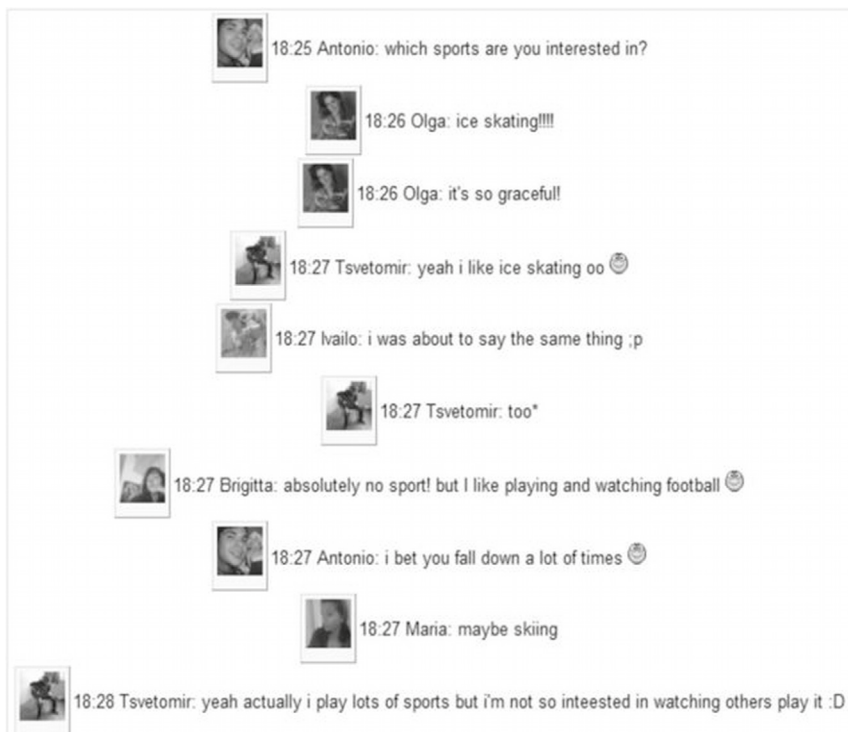
A fentiek mellett a fórum hasznos eszköze a **tanárok kapcsolattartásának** is. Az online együttműködésben résztvevő tanároknak szükségük van arra, hogy kommunikálhassanak egymással, megosszák egymással ötleteiket, tapasztalataikat, vagy hogy megbeszéljék a felmerült problémákat, és megoldásokat javasoljanak. Ennek az igénynek eleget téve, lehetőség van egy olyan fórum létrehozására is, amely a tanulók számára nem látható, csak a résztvevő tanárok számára érhető el.

A Moodle rendszerében **különböző fórum-lehetőségek** közül válogathatunk. Egy adott témáról szóló rövid megbeszélésekhez az egytémájú fórum (single discussion forum) a legmegfelelőbb, mivel ebben egyetlen téma van, így az interakció erre összpontosul. Ha fontos az, hogy a tanulók megírják a maguk hozzászólását, mielőtt a többiekét látnák, a „kérdés-felelet fórumot” (question and answer forum) érdemes választani. A „súgó” fórumhoz vagy a tanári kapcsolattartás fórumához a standard fórum a legjobb, itt ugyanis a felhasználók tudnak új fórum-témákat indítani, ha erre szükség van.

Chat

Míg a fórum az aszinkron írásbeli kommunikáció eszköze, a chat szinkron („élő”) írásbeli „beszélgetésekhez” használatos (5. ábra). Ez azt is jelenti, hogy egy chat-alkalom időpontját előzetesen egyeztetni kell, hogy a chat minden résztvevője egyidejűleg online lehessen. Egy chat megbeszélés akkor kivitelezhető legkönnyebben, ha a résztvevők száma legfeljebb hat.

A chat tapasztalataink szerint megéri a szervezésébe fektetett energiát. A tanulók általában élvezik, hogy a chat-szobában „élőben” találkozhatnak, és az időbeli eltolódás nélküli „beszélgetés” pozitív hatással van a csoportdinamikára, erősíti az együttlét élményét.

5. ábra: Részlet egy chat-szobából

Egy chat-alkalom leginkább strukturálatlan kommunikációhoz megfelelő, ahol a cél a személyes kontaktus megteremtése a résztvevők között, amint ez az 5. ábrából is látszik. Mindazonáltal a chatnek is lehet tartalmi fókusz adni, vagy akár feladattal is el lehet látni a tanulókat (pl. mit tudjanak meg társaiktól a chat-szobában). Az icEurope projekt során a tanulók többek között szokásokról, hagyományokról és ünnepekről folytattak élénk beszélgetéseket. A tanár a chat-szobában is játszhatja a moderátori szerepet; ebben az esetben jó, ha a háttérben marad, és csak akkor jelenik meg, ha valóban szükség van rá.

Az egy adott témára épülő chat-alkalmakat is elő lehet készíteni olyan feladatokkal, amelyek során a tanulók át tudják gondolni, mit is szeretnének mondani és milyen nyelvi eszközökre lesz majd szükségük a kommunikáció során. A csoportos chat-alkalmak mellett a chat funkció felhasználható tanár és tanuló közötti személyes kontaktusra is, ha egy tanulóknak segítségre vagy útmutatásra van szüksége. Mivel a Moodle chat-szobák tartalma is archiválható, ezek is alkalmasak a későbbiekben osztályteremi feldolgozásra.

Wiki

Míg a fórum és a chat az online kommunikációt teszik lehetővé, a wiki a kollaboratív írás eszköze. A wikiben minden résztvevő szerzőként tud közreműködni egy online szöveg létrehozásában (bele tud írni, illetve szerkeszteni tudja a szöveget), pl. megjegyzést tud írni, képet tud beleilleszteni, vagy linket tud elhelyezni egy zeneszámhoz vagy videóhoz. A wiki „történet” (history) funkciója láthatóvá teszi valamennyi szerkesztési lépést, ami a szöveg létrehozásában szerepelt, tehát a tanuló és a tanár egyaránt figyelemmel kísérheti a folyamatot, vagy visszanyúlhat a szöveg korábbi változataihoz.

A wiki kollaboratív projektekhez használható, különösképpen kollaboratív írásfeladatokhoz, ahol a tanulók egy adott témán, történeten vagy feladaton dolgoznak és munkájuk eredményét egy közösen létrehozott dokumentumban kell bemutatniuk. Ha a tanulóknak szüksége van rá, a tanár is tehet segítő megjegyzéseket a wikibe.

Interkulturális online együttműködés keretében az egy osztályban lévő tanulók használhatnak wikit arra, hogy közösen bemutatkozzanak a többi osztálynak a projekt elején, és ezt a bemutatkozást színesíthetik a róluk, az iskolájukról vagy a városukról készült képekkel, illusztrációkkal.

Ezen túl wikit lehet használni reflektív feladatokhoz is, ahol a tanulók csoportban végiggondolják és rögzítik, mit is tanultak az online együttműködés során. Az icEurope projektben a tanulók wikit használtak például arra, hogy hírlevelet szerkesszenek jövőbeli icEurope projektek résztvevőinek címezve. Ezekben a hírlevelekben

beszámoltak az icEurope projekt során szerzett élményeikről és leírták, milyen előnyöket látnak az online együttműködés során való együtt tanulásban.

Feltöltendő feladat és tanulási napló

A fórumban, chatben és a wikiben az a közös, hogy a tanulók látják egymás munkáját, a Moodle platformra feltöltendő „beadandó feladatokat” (assignment) viszont csak a tanár láthatja, aki így személyre szóló visszajelzést illetve osztályzatot tud adni. A feltöltött feladatok és az értékelések a többi tanuló számára nem hozzáférhetők.

Az online szöveges feladatok esetében a tanulók a Moodle saját szövegszerkesztőjét használják, hogy feltegyék a beadandó feladatukat a megfelelő helyre. A tanár online visszajelzést tud adni és arra is lehetőség van, hogy egy tanuló újra beadhassa a tanári visszajelzések alapján átdolgozott munkáját. Ez a fajta feladat különösen rövidebb írásbeli munkákhoz illik.

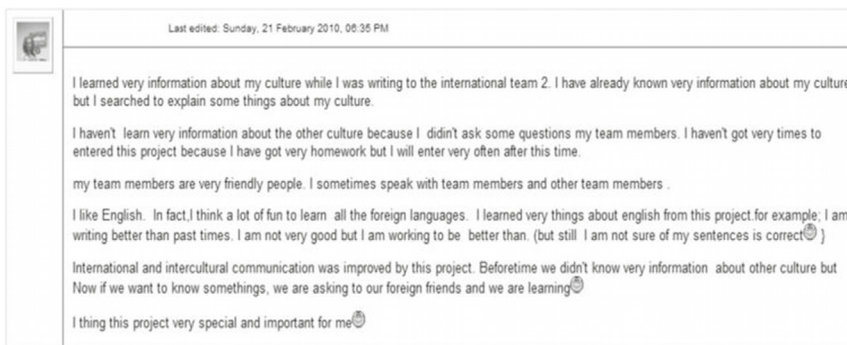
Hosszabb lélegzetű írásbeli munkáknál, vagy ha más digitális médiumok is szerepelnek a feladatban, a „fájl feltöltése” (upload a single file) funkció alkalmasabb a célra, mert ez lehetővé teszi, hogy a tanuló bármilyen jellegű fájlt feltölthessen, pl. szöveget, PPT prezentációt, audio, vagy videó fájlt. A tanár itt ugyanúgy tud visszajelzést vagy osztályzatot adni, illetve lehetőséget teremthet a tanulónak arra, hogy átdolgozhassa, és újra beadhassa munkáját.

Annak érdekében, hogy a tanulók nagyobb felelősséget vállaljanak saját tanulásuk sikeréért, fontos lehetőséget adni számukra, hogy reflektálhassanak saját fejlődésükre. E célból a feltöltendő feladat helyett a tanulási napló vezetését is lehet kérni, ahol a tanulók a naplót projekt-szerűen vezetik és reflektálnak a kurzusra és saját tanulási élményeikre (6. ábra).

A tanulók szerkeszthetik és javíthatják naplóbejegyzéseiket, a tanár pedig reagálni tud ezekre és segítséget nyújthat. Fontos, hogy a tanár előre közölje, hogy a naplóbejegyzésekbe bele fog-e tekinteni. A diákoknak tudniuk kell, hogy a napló a személyes reflexiók helye, vagy hogy kapnak-e (és milyen gyakran) ennél a feladatnál vissza-

jelzést, vagy segítséget tanárunktól. Azt is tudniuk kell, hogy még ha nem is kapnak tanári visszajelzést, a napló nem teljesen személyes ügy, mert tanárunk bármikor elolvashatja, amit írtak.

A következő fejezetben azt mutatjuk be, hogyan használható a Moodle, mint virtuális tanulási környezet arra, hogy a fórum, a chat, a wiki és a különféle feltöltendő feladatok kombinációját kezelje egy virtuális osztályteremben és elősegítse a kommunikációt olyan tanulókkal és tanáraikkal között, akik különböző országokban élnek.

6. ábra: Részlet egy icEurope tanulási naplóból

Tudj meg többet a Moodle-ról és az e-learning-ról

Moodle weboldal: www.moodle.org

Moodle segítség és dokumentáció: www.docs.moodle.org

Erben, T., Ban, R., & Castañeda, M. E. (2008). *Teaching English language learners through technology*.

Langer de Ramirez, L. (2010). *Empower English language learners with tools from the web*.

Lewis, G. (2009). *Bringing technology into the classroom*.

Stanford, J. (2009). *Using Moodle for second language learning*.

Út az online együttműködéshez

5

Claudia Warth

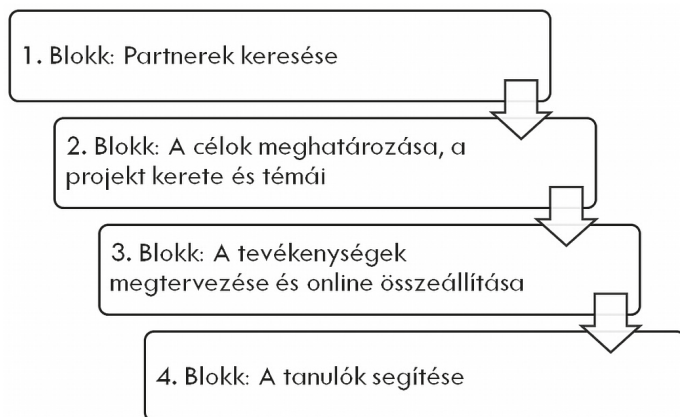
Ebben a fejezetben azt az utat járjuk be, ami egy online együttműködési projekt felépítéséhez vezet. Két részre osztjuk a munkát: (a) 4 blokkban bemutatjuk az online együttműködés megtervezéséhez szükséges teendőket és (b) végignézzük a kurzus egy „leckéjét”, hogy bemutassuk, milyen technológiai és pedagógiai megfontolások szükségesek az interkulturális Moodle-tananyagok tervezéséhez. Bár a következő lépések leírása egy teljes online együttműködést szem előtt tartva készült, ahol egy külföldi partnerszállal kerülnek kapcsolatba a tanulók, a legtöbb ötlet kipróbálását meg lehet valósítani „kicsiben” is egyazon osztály tanulói között. Ezt a fejezetet az icEurope Online Resource Area anyaga egészíti ki, amire több utalás is esik a fejezet során. Ez az online adatbázis kiegészítő anyagokat, különféle eszközöket és mintafeladatokat tartalmaz, amit fel lehet használni saját kurzusok tervezéséhez (lásd 7. fejezet).

Ha valakinek ez a legelső próbálkozása online tanulási anyagok tervezésével, vagy az online kapcsolatteremtés megszervezésével, jó, ha arra gondol, hogy az online együttműködés alapján véve nagyon hasonló a hagyományos osztálytermi munkához. Nagy segítséget jelentenek a tanár tanítási ötletei és módszertani eszköztára, amivel a tanulók gondolkodását, interakcióját és kreativitását segítheti. Az sem akadály, ha valakinek nincs túl nagy gyakorlata a digitális technológiákkal – az icEurope projektben ez nem bizonyult döntő fontosságúnak a sikeres online együttműködésben való részvételhez. Az viszont fontos, hogy a tanulókat már a kezdetektől fogva bevonjuk a munkába és az osztályon belüli csoportokat is úgy alakítsuk ki, hogy mindegyikben legyen egy gyakorlott számítógép-használó. És most álljunk neki saját online együttműködési projektünk tervezésének.

A saját kurzus tervezéséhez szükséges blokkok

A következő négy blokk egy online együttműködés feladatainak tervezéséhez és megvalósításához kíván segítséget adni. Minden blokkot

először önmagában érdemes végiggondolni, majd azt is meg kell nézni, hogy hogyan épülnek az alkotóelemek egymásra az online együttműködés során.

7. ábra: A saját web-kollaboráció tervezéséhez szükséges blokkok

1. Blokk: Partnerek keresése

- Partner-tanár és osztály keresése

Partner-osztályt lehet találni az iskola létező kapcsolatain keresztül (ebben az esetben az online együttműködést egy valódi diákcsera „bemelegítő” lépéseként lehet megvalósítani), esetleg szakmai kapcsolatokon vagy internetes portálokon keresztül (lásd links box & Online Resource Area – az online adatbázisban lévő kapcsolatfelvétel lehetősége). Érdemes figyelembe venni a partner osztály anyanyelvét: anyanyelvi beszélők-e vagy lingua francaként használják a tanulók a közös, tanult idegen nyelvet.

- Elvárások tisztázása

Ha sikerült egy érdeklődő kollégát találni fontos tisztázni, hogy hogyan értelmezik az ” online együttműködés” műfaját, mit várnak tőle, milyen területeken járulhat hozzá a tanulók fejlődéséhez, milyen szerepet játszik a tanár a tervezés illetve a megvalósítás során, mennyi időt tudnak a projektre száni. Azt is érdemes megbeszélni, hogy mennyire hasonlít és miben tér el kettőjük tanítási stílusa és módszereik.

- Az osztályok kompatibilitása: nyelvi szint, életkor, érdeklődési kör

Bár az icEurope projekt tapasztalatai szerint a különböző szintű nyelvi és interkulturális kompetenciákkal rendelkező tanulók is eredményesen tudnak kommunikálni egymással és tudnak tanulni egymástól, azért már előre jó tisztában lenni az osztályok nyelvi szintjével ahhoz, hogy a meglepetéseket és az esetleges frusztrációt megelőzhessük.

A kollaboráció a különböző nyelvi szintű tanulóknak egyaránt gazdag élményt nyújthat, de nem szerencsés, ha a nyelvi különbség egy bizonyos mértéket meghalad.

- A tanulók érdeklődése

A legjobb ötletek is kivitelezhetetlenné válnak, ha a tanulókat nem érdekli a dolog. Mielőtt bárki belekezd a tervezésbe, érdemes megkérdezni az osztályt, hogy van-e kedvük részt venni egy online együttműködési projektben. Ha érdektelenséget tapasztalunk, még idejében másik osztályt kell keresnünk.

- Technológiai megfontolások: hol folyjon a projekt?

A partner-tanárral való megbeszéléseken mindenképpen szerepeljen az a kérdéskör is, hogy milyen eszközök és technológiák állnak rendelkezésre, és hol folyjon maga a projekt. El kell dönteni, milyen tanulási keretrendszert vagy szolgáltatót használunk (ez lehet az iskolán belüli megoldás is, vagy egy külső felület, mint például maga az icEurope platform). Azt is át kell gondolni, milyen (technikai) segítség áll rendelkezésre az iskolákban és különösen a választott keretrendszerhez.

Végül arról is meg kell győződnünk, hogy hozzáférhető-e az iskolában a szükséges informatikai eszközök (pl. bejutás a számítógépes terembe) és hogy van-e a tanulóknak Internet-hozzáférése az iskolán belül és azon kívül is.

- Támogatás megszerzése, az eszközök kipróbálása, tájékoztatás
A saját iskolai háttértől függően ajánlott az iskola vezetését és a kol-

légakat tájékoztatni a tervezett projektről. Mivel a tanulók számára ez kiváló tanulási lehetőség, be lehet számolni erről a szülőknek és a tágabb környezetnek is. Néhány iskolában szükség lehet a szülők beleegyezésére is ahhoz, hogy gyermekük részt vehessen egy online együttműködési projektben. Fontos utánanézni a helyi iskolai szabályoknak!

Már a tervezés korai szakaszában kérjük a helyi számítógépes szakember vagy technikus segítségét abban, hogy tisztázzuk, mi kivitelezhető technikailag: milyen eszközök állnak rendelkezésre, milyen honlapok elérhetőek vagy letiltottak (néhány iskolában vagy országban például nem megengedett a YouTube vagy a Skype), milyen az Internet sebessége. Ki kell próbálnunk valamennyi szükséges eszközt és honlapot az iskolai számítógépeken, mielőtt a részletes tervezésbe belefognánk.

2. Blokk: A célok meghatározása, a projekt kerete és témái

Az általános szervezési kérdések végiggondolásán túl meg kell határozunk a projektben elérendő közös tanulási célokat, a felhasznált témákat és az online együttműködés általános keretét.

- **A célkitűzések meghatározása**

A résztvevő tanároknak pontos képnek kell kialakulnia arról, hogy milyen célkitűzésekkel vágnak bele az online együttműködési projektbe, milyen eredményeket várnak tőle tanulóik számára.

- **Az online együttműködés keretének meghatározása**

Mikor és mennyi ideig tartson a projekt? Beleesik-e a tervezett időszakba munkaszüneti nap, iskolai kirándulás vagy vizsga? Olyan időszakot jó találni a projekt számára, amely tanárnak és diáknak egyaránt kevésbé mozgalmas, és amit nem szabdal fel túl sok szünet. Vázoljuk fel az online együttműködés tervezett menetét az aktuális tevékenységekkel együtt és tervezzünk megoldásokat azokra a szakaszokra, ahol elmaradnak órák.

- **A megfelelő témák kiválasztása és a tanulók bevonása**

Az icEurope projekt tapasztalatai alapján mondhatjuk, hogy azok

a tevékenységek működtek legjobban, amelyek valamennyire kapcsolódtak a normál tantervhez, különös tekintettel arra, hogy a projekt viszonylag hosszú ideig tartott. Ezért érdemes összehasonlítani a projektben résztvevő osztályok tanterveit és tanmenetét és ezekben találni olyan témákat, amelyeket fel lehet dolgozni interkulturális perspektívából is. Ezután nézzük meg, hogy beilleszthető-e az illető téma a tervezett időkeretbe és hogy a tanév azon szakaszában megvalósíthatók-e a tervezett tevékenységek.

Gondoljuk végig, milyen módon és mennyire tudjuk bevonni a tanulókat a témák kiválasztásába. Téma-ötletekért lásd az online adatbázis „Ötlettárát“ (Online Resource Area, Ideas corner”).

- **Értékelés – pro és kontra**

Megállapodás tárgya az is, hogy a tanulók részvétele és munkája értékelésre kerüljön-e vagy sem, és ha igen, milyen kritériumok alapján. Ez eltérő lehet a résztvevő osztályokban, de a tanároknak tudnia kell a másik fél gyakorlatáról és a tanulók számára is fontos, hogy átlátható legyen a rendszer (pl. csekklistával, az elvárások megfogalmazásával). Át kell gondolni azt is, hogyan lehet kollaboratív produktumokat értékelni (pl. wiki szövegeket). Az icEurope és más projektek tapasztalatai is arra mutatnak, hogy a tanulók igénylik a munkájukra való visszajelzést, és hogy a valamiféle (akár osztályozott) értékelés motiválja őket a részvételben, mert így érzik, hogy fontos, amit csinálnak.

3. Blokk: A tevékenységek megtervezése és online összeállítása

Az online együttműködésben a csapatépítésnek és az együttműködésnek jól elkülöníthető szakaszai vannak. Ezeket a fázisokat fontos szem előtt tartani és olyan tevékenységeket tervezni, amelyek illenek az adott fázis sajátosságaihoz.

1. fázis – Ismerkedés egymással és az online eszközökkel

Az első pár hét során valamennyi résztvevőnek meg kell ismerkednie a többiekkel, a kurzus platformjával, az online együttműködés eszközeivel és ritmusával, az online tanulási eszközökkel és azoknak az osztálytermi óráknak a sajátosságaival, amelyek az online együttmű-

ködésnek teremtenek háttérrel. Lehet, hogy néhány tanuló nagyon bizonytalan vagy félénk lesz ahhoz, hogy online kommunikációba kezdjen. Fontos, hogy elég időt hagyjunk erre a fázisra, hogy minden tanuló kiismerhesse az online tanulási környezetet és megismerhesse a nemzetközi csapat tagjait. Jó ötlet lehet egy virtuális találkozást megszervezni Skype-on vagy egyéb video-konferencia lehetőséget teremteni, hogy a résztvevők könnyen neki tudjanak kezdeni a projektnek és valódi embereket lássanak a karakterek mögött.

2. fázis – Közösség-építés és ismerkedés

Amint a tanulók megkezdik a közös munkát, egyre jobban megismerkednek a kurzussal és az alkalmazott eszközökkel, elkerülhetetlenül kialakul közöttük egyfajta közösségi érzés és barátság. Ez a fázis a legalkalmasabb arra, hogy a témákra és nyelvi ismeretekre fókuszáljunk. Lehet, hogy ekkor a tanulók (és a tanárok) még nem elég bátrak ahhoz, hogy természetesen kommunikáljanak, vagy elmondják véleményüket. Ebben a fázisban a kommunikáció akár túl direkt, udvariatlan vagy döcögős is lehet. Az interakció még tanári segítségre, bátorításra és vezetésre szorul.

3. fázis – Közös munka és interakció

Néhány hét elteltével diákok és tanárok egyaránt kényelmesebbnek érzik az online kommunikációt. Az online eszközöket kiismerik és sok tanuló kapcsolatot teremt más országbeli partnereivel a nyelvórán kívül is (pl. Facebookon vagy Skype-on). Ezen kívül kialakul bennük egy bizonyos fokú interkulturális tudatosság és megértés, aminek segítségével használni tudják az ismereteket, amiket a 2. fázis során megszereztek. A tanulók egyfajta közösséget alkotnak, a résztvevőkben kialakul a többiek iránti bizalom és a kommunikáció simább és természetesebb lesz.

Ennélfogva a 3. fázist a kollaboratív feladatok és problémák megoldására lehet szánni, hiszen a résztvevők nyitottabbá válnak egymás iránt és szívesebben beszélnek meg különféle témákat és problémákat.

4. fázis – Lezárás és búcsú

Ezt a végső fázist már a kezdetektől fogva fontos szem előtt tartani

(pl. egy végső közös projekt termék tervezésével). Ez a szakasz arra is jó lehetőséget nyújt, hogy lezárjuk és értékeljük a közös munkát a búcsú előtt. A tanulók megadhatják egymásnak elérhetőségeiket, hogy a projekt után is tudják egymással tartani a kapcsolatot.

- Feladattervezés mindhárom terület (interkulturális – nyelvi / kommunikatív - IKT) figyelembevételével

Ha jó feladatokat szeretnénk tervezni egy interkulturális készségeket is fejlesztő online együttműködésen keresztül folyó idegennyelv-tanulási projekthez, a 24. oldalon már részletezett három szakterület egyaránt figyelembe kell vennünk. A feladattervezéshez meg kell határozni, hogy:

→ **mik a feladat interkulturális céljai** (pl. interkulturális tudatosság fejlesztése, szemlélet, attitűd formálása, stb.), azaz hogy hogyan lehet a választott témát interkulturális perspektívába helyezni.

→ **mik a kitűzött nyelvi / kommunikatív célok**, amelyek a választott interkulturális területhez kapcsolódhatnak. Ezen túl milyen stratégiák és nyelvi eszközök szükségesek ahhoz, hogy az interkulturális kompetencia megjelenhessen (pl. a különféle nyelvi és kulturális fogalmak iránti érzékenység, a gondolatok udvarias formában való kifejezése, tetszés és nem tetszés kinyilvánítása, stb.). Más szóval: adnak-e lehetőséget a feladatok az interkulturális kommunikációra, a gondolatok közvetítésére, az üzenet közös megalkotására vagy a jelentés pontosítására?

→ **milyen webes eszközöket szeretnénk felhasználni a kitűzött célok elérésére és az interakció vagy kollaboráció megvalósítására.** Emellett azt is meg kell gondolni, hogy a tanulók ezeket az eszközöket tudják-e majd megfelelően és az elképzelt terv szerint használni (megvan-e a szükséges IKT kompetenciájuk). (lásd 4. fejezet) Webes anyagok használata

A világhálón temérdek hasznos anyag van, amivel „be lehet rendezni” az online együttműködés virtuális osztálytermét.

A Moodle és a hozzá hasonló felületek könnyen felhasználhatóvá teszik az olyan webes anyagokat, mint pl. a YouTube videók, a webes linkek, képek vagy cikkek. A tanulókat lehet ösztönözni arra, hogy maguk is keressenek anyagokat az Interneten (lásd: Eszköztár az Online adatbázisban).

- Online és offline feladatok ötvözése

A partner-tanároknak meg kell beszélniük azt is, hogyan egészítik ki az együttes online munkafázisokat osztálytermi szakaszokkal.

- Az anyagok feltöltése

Miután minden fenti kérdést sikerült megbeszélni, neki lehet fogni a feladatok tervezésének. Érdeemes először egy papíralapú vázlatot készíteni mielőtt felkerülnének az anyagok a Moodle felületre, így könnyebben lehet őket módosítani a véglegesítés előtt.

(A tervezéshez segítségképpen lásd 7. fejezet, illetve Online adatbázis)

4. Blokk: A tanulók segítése és irányítása

Megbeszélés tárgya az is, hogy a tanárok hogyan látják saját szerepüket a tanulók online kommunikációjának segítésében (pl. mikor és hogyan kell tanárként belépni egy fórumra?), vagy hogy melyikük melyik nemzetközi csoporttal fog dolgozni.

(A tanári online feladatokról és a tanulók irányításáról lásd 6. fejezet)

Saját feladatok tervezése lépésről lépésre

A most következő alfejezetben azt mutatjuk meg, milyen egyszerűen lehet egy online együttműködéshez Moodle feladatokat tervezni, és hogyan lehet az előző fejezet alapelveit a gyakorlatba átültetni. Az icEurope projekt anyagának egy fejezetéhez kapcsolódva végigmegyünk azon, hogy mi mindent kellett végiggondolni a fejezet tervezése közben. Ennek alapján már saját tananyagok fejlesztéséhez is bátran hozzá lehet kezdeni.

Tevékenység: Ételek és étkezések világszerte

Általános célok: az ételek és étkezési szokások különbözőségének tudatosítása a tanulóknban, beszélgetés a partnerekkel a saját szokásaikról, a tanulók kultúrájának tágabb perspektívába helyezése és a kulturális érzékenység kialakítása

Interkulturális terület	Nyelvi / kommunikatív terület	Az online együttműködés eszköze
Sztereotípiák; a hirtelen alkotott vélemény ki nem mondása; ambivalens érzések kezelése; cselekvések meggondolása	Sztereotípiák megbeszélése; szokások elmagyarázása, teendők megvitatása, egyeztetése	fórum

A tananyag az online együttműködés megkezdése előtt és alatt felhasználható tevékenységeket kínál és ezek között online és offline feladatok egyaránt szerepelnek. A feladatok egy részét mindegyik résztvevő csoport osztálykeretben végzi el, de vannak olyan feladatok is, amelyek a vegyes, nemzetközi csoportok számára készültek. Ez lehetővé teszi, hogy a tanár saját osztályával készüljön fel és tartsa meg az első megbeszéléseket, majd ezt követi a nemzetközi online kommunikációban való gyakorlás, elmélyítés. A bemutatott minta feladatsor 3 hetet vett igénybe a projekt első fázisában.

Feladatok a Moodle platformon	Az ide vezető lépések
<p>(weeks 6, 7 & 8: 1.-20.3.) Food & eating around the world: dinner When you're having dinner in another country, there can be many surprises...</p> <p>What is it like in your countries?</p>	<p>A téma megfogalmazása interkulturális perspektívából</p> <p>Írjuk be a téma címét és néhány motiváló gondolatot vagy bemelegítő gyakorlatot;</p> <p>Mindig adjunk meg dátumokat és határidőket, hogy a tanulók tudják, mennyi idejük van a feladatokra.</p>
<p>Step 1) (week 6) For starters, have a look at some Chinese dinner surprises:</p> <p>[video, e.g. from YouTube]</p> <p>Source: http://www.youtube.com/watch?v=6_WAmt3cMdk</p>	<p>A feladatokat osszuk fel lépésekre. Az utasítások legyenek nyilvánosak és tömörök. A tanulóknak tudniuk kell, pontosan mi a teendőjük, illetve hogy mikor és hol kell a feladatot elvégezniük.</p> <p>Autentikus anyagok, pl. YouTube videók használata.</p> <p>Nyissuk meg az adott videót, kattintsunk a "beágyaz" (embed) opcióra és másoljuk be a kódot.</p> <p>Menjünk vissza a Moodle-ba és szúrjunk be egy címkét:</p> <p>A címkében váltsunk "html-módra"</p>

	Másoljuk be a beágyzás kódot, és mentsük el.
<p>Step 2) (week 6) How can you express your thoughts or ask for clarifications?</p> <p>In class, do the following exercise to find out more.</p> <p>[add instructions for e.g. exercises, role plays – this could cover different levels for all groups involved]</p> <p> Activity: explaining and clarifying</p>	<p>Tervezzünk egy nyelvi vagy kommunikációs célú osztálytermi feladatot az online kommunikáció előkészítésére.</p> <p>Ez a „tartalom hozzáadása” opción keresztül tehető meg, vagy</p> <p>a) a „tartalom vagy honlap hozzáadása”, vagy</p> <p>b) a „weboldal létrehozása” opcióval (ez utóbbi egy szépen szerkesztett online dokumentumot jelent).</p>
<p>Step 3) weeks 7 & 8: Different countries - different customs...</p> <p>In class, discuss:</p> <ul style="list-style-type: none"> • What are the main themes in the video clip? • In which conflict is the visitor? <p>Then, go to your international team's forum and:</p> <p>Suggest and discuss ways of how the visitor could deal with the conflict.</p> <p>Post at least 1 new post and reply to at least 1 post by 18.3.</p> <p> Intrnat'l team #1: Chinese dinner surprises</p>	<p>Nemzetközi interakció</p> <p>Most itt az ideje, hogy a nemzetközi csapatok tagjai kommunikálni, gyakorolni kezdjenek, felhasználják és elmélyítsék a tudást, amit a korábbi lépések során szereztek meg.</p> <p>1. Szűrjünk be egy címkét az osztályteremi munkára tervezett előkészítő feladatokra vonatkozó utasításokkal.</p> <p>2. Illesszük be a választott Moodle tevékenységet, pl. fórum. A hozzászólásokra való utasítások legyenek világosak (hányat kell írni, mi a határidő).</p>

És máris készen van egy online együttműködés 3 heti teljes tananyaga.

Néhány vélemény „ablak” az online együttműködésről

Milyen élmény volt az online együttműködés a tanárok számára? A következő „ablakok” segítségével betekintheünk a próba kurzus különböző fázisaiba. Az itt szereplő tanári vélemények kipróbált osztálytermi és online megvalósítható ötleteket is tartalmaznak, illetve általános észrevételekkel illusztrálják az online együttműködés tanulságait.

1. ablak: Hogyan kezdődött?

The first online Moodle session was held in a really relaxed and easy-going atmosphere. The students were happy to see that it is not difficult to use the platform. I think this is because they use the Internet really actively in general and they are accustomed to using forums, downloading and uploading documents, links and images.

That reminds me to tell you that some of our students have already managed to contact some of their peers in their international groups through Facebook and are successfully chatting and exchanging photos these days. For me, this is more than evidence that they are intrigued and eager to participate in the course.

Magdalena Tsankova, A bolgár osztály angoltanára

2. ablak: Az online munka el készítése az osztályban

Students were given 3 tasks to work on in the lesson and to finish at home. (We had already started these activities but this time they had more ideas how to do it):

- to create their own profiles
- to write about their top five favourite places in Budapest
- to put entries in their journals about Elazig, Napoli and Sofia based on their research.

What really impressed me about this lesson was that students used their English so naturally. Even the weakest ones understood most of the questions and did their best to answer them. They wanted to know how to write certain messages. The best students tried to come up with original answers and we worked out together some of the solutions.

It was a kind of co-operative task as well. Students helped each other with technical and language problems.

Csontos Erzsébet, a magyar osztály angoltanára

3. ablak: Folyékonyan és udvariasan

It is amazing to see how all the preparations from the previous two weeks and the experience acquired so far helped students to perform a real exchange of ideas and thought in the forums.

They communicate freely, they write about their reactions and first impressions provoked by a new song heard for the first time, and they try to make guesses about the lyrics and the general message of a song.

However, some of them still need to learn a lot about the levels of politeness in different cultures. I hope this experience will give them food for thought and influence their behaviour in the future.

Magdalena Tsankova, A bolgár osztály angoltanára

4. ablak: A sztereotípiák veszélyei

Students enjoyed the video, laughed a lot and wanted to see it several times. We discussed what stereotypical images had appeared in the video about Britain and how it was different with people living there. I showed them some postcards, some tourist brochures projecting Hungarian images to foreigners with things like “goulash, puszta, folk costumes, horses, gypsy musicians, etc.

Then I asked them to imagine a similar video about Hungary. They brought up ideas and again we laughed a lot. They asked me if there were videos about other nationalities too. As I remembered the video about Germany I asked them to predict the images about Germany before watching it and they compared their ideas with the real one.

Finally we worked on the “dangers” of stereotypes, generalisations and prejudice. We conducted the discussion in English but I had to introduce some vocabulary.

Csontos Erzsébet, a magyar osztály angoltanára

5. ablak: Átjogó értékelés

The experience, overall, is certainly to be considered positive and to be replicated, but one should definitely keep the following suggestions in mind:

- Strong coordination among the teachers of the partner countries
- The identification of didactic pathways that can result in the development of a final product, possibly multimedia
- More frequent and well planned use of the chat mode, perhaps by selecting from time to time, the post of the week on which to focus the discussion of the various groups, with the obvious benefit of avoiding the participants to be puzzled by a flow of questions often bound to be left unanswered

Gaetano Russo, az olasz diákok angoltanára

6. ablak: Az egész élmény

Overall, I'm happy to have worked in this project because although I had experience before regarding 'intercultural communication', in this project I had a chance to learn about intercultural contexts and how to teach it. And it was challenging.

This also affected my students in a meaningful way.

As they are trained to be English teachers, they will need experience working on these issues.

Ezgi Ağcihan, a török diákok angoltanára

6 Az online együttműködés moderálása, az online tanulás segítése

Enyedi Ágnes, Lázár Ildikó, Major Éva

Mielőtt nekifognánk

Mint ahogy az előző fejezetekben már láttuk, egy saját online projekt megtervezése és a különböző nyelvtanuló osztályok közötti munka moderálása ismereteket, ügyességet és türelmet igényel. Ha már sikerült egy partner tanárt találni egy megfelelő osztállyal (vagy akár több tanárt is, ha valaki elég bátor egy több résztvevős projekthez), hasznos lehet végigmenni a következő **csekklistán** az **online együttműködés megkezdése előtt**:

CSEKKLISTA	IGEN	MÉG NEM
1. Összehasonítottuk-e a résztvevő osztályok nyelvi szintjét, nyelvtanulási céljait és érdeklődési körét, hogy ne legyenek a tanulóink között zavaró mértékű különbségek?		
2. Átnéztük-e és adaptáltuk-e az online együttműködés anyagait még mielőtt az együttműködés időbeosztását megterveztük volna?		
3. Megnéztem-e hogy az online együttműködés során felhasználandó anyagok hogyan illeszkednek bele saját tantervembe?		
4. Összevetettük-e a nyelvtanításban kitűzött céljainkat és prioritásainkat, hogy az esetleges különbségek ne okozzanak a későbbiekben problémát? (pl. mennyire fontos számunkra a nyelvtani pontosság, amikor tanulóink egy projekt keretében kommunikálnak?)		
5. Tisztáztuk-e hogy mennyire játszik integrált szerepet a projekt mindegyikünk tanmenetében?		

6. Megbizonyosodtam-e arról, hogy úgy terveztük a projekt időbeosztását, hogy a tanulóimnak mindig legyen elég ideje az online feladatok elvégzésére a következő tantermi projekt-óra előtt?		
7. Megbeszéltük-e, hogy hány tanórát tud minden résztvevő tanár arra szánni, hogy segítse a projektben a tanulókat, és mennyi tanórán kívüli időt tudunk az online beszélgetések moderálására szánni?		
8. Eldöntöttük-e, hogy hogyan alakítjuk ki az osztályainkban a kisebb nemzetközi csoportokat?		
9. Megállapodtunk-e hogy hogyan osztjuk el a feladatokat, azaz ki melyik csoportot, melyik feladatokat vagy témákat moderálja?		
10. Megterveztük-e közösen a témák és a hozzájuk tartozó feladatok időbeosztását az egész projekt idejére?		
11. Megállapodtunk-e jó előre idő-intervallumokban a chat alkalmak időpontjához?		
12. Megbeszéltük-e, hogyan értékeljük a tanulók teljesítményét a projekt alatt (legfőképpen, hogy a plusz munka, amit a Moodle felületen végeznek beleszámít-e a normál tanórai értékelésbe vagy a projektet ettől elválasztva értékeljük)?		
13. Tartalmaz-e a projekt olyan feladatot, amin a tanulók közösen tudnak dolgozni és valami olyasmit tudnak létrehozni benne, ami egy „szuvenír” lehet a projektből, emlékeztetve őket mindarra, amit egymástól, önmagukról és az interkulturális kommunikációról tanultak (pl. kedvenc daluk bemutatása, a projekt egy témájának összefoglalása, hírlevél készítése, képek / videók gyűjtése, stb.) ?		

Az első osztálytermi órák az online együttműködés bemutatására

Az első olyan óra, amelynek során belekezdünk a projektbe valószínűleg az online együttműködés technikai részleteivel foglalni,

hogy hogyan kell bejelentkezni, és mit hol lehet megtalálni a Moodle felületen. A következő nehézség valószínűleg az lesz, hogy meg kell győznünk a kevésbé lelkes tanulókat is, hogy mutatkozzanak be, töltsék fel a profiljukat és egy képet magukról, aztán kezdjenek írni önmagukról és a környezetükről.

Szerencsére tanulóink zöme manapság már „digitális bennszülött”, és nekik általában nem esik nehezükre egy digitális platform használata, még akkor sem, ha most ismerkednek vele. Ami a kevésbé lelkes tanulókat illeti, a tanár meg tudja találni a módját annak, hogy motiválja őket, de néha a társaktól jövő biztatás oldja meg a problémát. Mivel egy kooperatív csoport projektről van szó, valószínűleg senki nem akar majd kimaradni az izgalmasnak ígérkező kalandokból.

A játékszabályok ismertetése

Miután a technikai kérdéseket sikerült megoldani, érdemes az online együttműködést úgy indítani, hogy a tanulókkal megállapodunk a játékszabályokban. Akár meg is lehet közösen tervezni egy mindenki által elfogadott netikettet (pl. Wiki formában a neten megtalálható minták alapján). A netikett aztán egyfajta szerződésként működhet a munka folyamán. Így a tanulók talán jobban magukénak érzik a projektet, és nagyobb felelősséget tudnak vállalni azért, hogy mindvégig tiszteletet tanúsítsanak társaikkal szemben a projekt során.

Online instrukciók

Ügyelni kell arra, hogy a fórum-beszélgetésekhez, wikikhez vagy a feltöltendő feladatokhoz írott instrukciók a lehető legvilágosabbak és legegyszerűbbek legyenek. Minden tervezett tevékenység vagy kérdés olyan legyen, ami minden résztvevőtől megkíván legalább egy hozzászólást. Ha a fórumbeszélgetés eltér a meghatározott témától, fontos figyelmeztetni a tanulókat arra, hogy mi volt az eredeti feladat.

Nagyon világosan határozzuk meg a feladat (és/vagy részfeladatok) határidejét és ellenőrizzük, hogy ezek reálisak-e illetve kivitelezhetőek-e az adott időszak alatt (lásd 8. ábra).

In the first week, in class, discuss the following questions, and in pairs, prepare a forum entry for your international team's "**Chinese dinner surprises**"-forum that addresses:

- * **What are the main themes in the video clip?**
- * **In which conflict is the visitor?**
- * **Suggest and discuss ways of how the visitor could deal with the conflict.**

If there are posts already, read through the others' posts and reply to at least 2 or 3 of them in detail. Try to communicate with each other as in a dialogue. Discuss the above and what the others have written.

8. ábra: Egy fórum-beszélgetés strukturált feladtleírása

Az online-interakció ösztönzése

Időnként szükség lehet arra, hogy ösztökéljük kicsit a tanulókat, hogy mindnyájan vegyenek részt az online fórum-beszélgetésekben. Ilyenkor lehet közvetlenül kérdést intézni a csendben lévő résztvevőkhöz, vagy diplomatikusan visszafogni azokat a tanulókat, akik hajlamosak arra, hogy domináljanak (a legjobb ezt privát emailben intézni).

Az icEurope online együttműködés elején a hozzászólások meglehetősen rövidek és egyszerűek voltak. Mindig arra bíztattuk a tanulókat, hogy kérdezzenek, és legalább két társuk bejegyzésére reagáljanak, de az eredmények lelombozóak voltak. Az interakció nem igazán indult meg és a tanulók nem voltak tisztában az „online interakció” mibenlétével. Ekkor döntöttünk úgy, hogy beiktatunk egy feladatot, amely rávezeti őket arra, hogy nem nagy élvezet olyan valakivel beszélgetni, aki nem követi azt a 3 lépéses kommunikációs szabályt, hogy „előbb válaszolj és méltányold, amit hallasz – azután tegyél hozzá egy érdekes vagy vicces gondolatot, végül kérdezz, hogy megtudjál még valamit beszélgetőpartneredről (lásd 9. ábra).

Ez a feladat sok tanulónak nagy segítségére volt abban, hogy jobban kifejezhesse magát és a következő fórum-beszélgetéseken már szabadabban kérdezzen és bővebben válaszoljon.

Teacher shows the dialogue below to the pupils and asks them what's wrong with it.

Would they like to meet and talk with Peter? Why or why not?

Maria: Hi.

Peter: Hi.

M: Did you come here to study?

P: Yes.

M: Where are you from?

P: Blueland.

M: Do you like this summer school?

P: No.

M: Why? What do you study here?

P: The language.

M: Oh, and what's wrong?

P: I don't know.

M: But do you like the city?

P: Yes.

M: OK, it was nice meeting you.

P: Bye

Teacher explains AAA of good communication:

A for ANSWERING and/or APPRECIATING what was said before

A for ADDING something interesting, informative or funny

A for ASKING back, trying to find out something about the other

The class transforms the dialogue above into a pleasant one with the teacher's help. (They could do this in pairs and then act out and debrief in plenary.)

9. ábra: A 3 lépéses kommunikációs szabály a tanulók hatékonyabb interakciójának előkészítésére

Az online kommunikáció irányítása

Fel kell készülni arra, hogy az online kommunikáció moderálása időigényes, különösen akkor, ha valakinek ez az első online projektje. Ha a tanulók között beszélgetés alakul ki, fontos, hogy reagáljunk. Lehet, hogy szükség van a résztvevők bátorítására, arra, hogy hozzátegyünk valamit az elhangzottakhoz, megdicsérjük őket vagy rákérdezzünk bizonyos dolgokra (lásd 10. ábra). Azonban nem jó, ha a tanár túlságosan befolyik a beszélgetésbe, hisz végül is a tanulói beszédidőt szeretnénk növelni.

1.) What do you like or dislike about the traditional English breakfast?
by Claudia Warth - Wednesday, 28 October 2009, 03:34 PM

1.) What do you like or dislike about the traditional English breakfast?
Edit | Delete | Reply

Re: 1.) What do you like or dislike about the traditional English breakfast?
by Denis - Saturday, 13 February 2010, 02:19 AM

It looks more like a lunch to me O o I can't imagine me eating all this stuff at breakfast.
Show parent | Edit | Split | Delete | Reply

Re: 1.) What do you like or dislike about the traditional English breakfast?
by Rocco - Friday, 19 February 2010, 05:58 PM

I've never had a traditional english breakfast. I think it would be tasty. I like almost everything, maybe except for baked beans. I don't like beans very much. Finally I'm crazy for bacon and sausages. I think having a english breakfast would be a fantastic experience.
Show parent | Edit | Split | Delete | Reply

Re: 1.) What do you like or dislike about the traditional English breakfast?
by Stiliania - Friday, 19 February 2010, 11:40 PM

Well...I like mushrooms very much, so the traditional English breakfast looks delicious and rich of different things. ☺ But if I eat this in the morning, I would be hungry again may be the next day. I won't deny to try their breakfast, but may be at lunch time big grin.
Show parent | Edit | Split | Delete | Reply

Re: 1.) What do you like or dislike about the traditional English breakfast?
by Yavor - Wednesday, 24 February 2010, 05:39 PM

I absolutely agree with you.
Show parent | Edit | Split | Delete | Reply

Re: 1.) What do you like or dislike about the traditional English breakfast?
by Magdalena - Monday, 8 March 2010, 08:30 PM

Did you like the traditional English marmalade? The first time I tried it it seemed a bit bitter to me and to be honest - I didn't like it very much - now I don't mind eating it.
Is there any kind of food you needed time to develop taste for

10. ábra: Tanári bejegyzések egy fórum-beszélgetésben – a kezdő bejegyzés (1. poszt) és a beszélgetés irányítása (6. poszt)

Ha egy beszélgetés túl szerteágazóvá válik, és sokan szóltak hozzá a témához, akkor jó, ha a tanár időnként összefoglalja az előző hozzászólások lényegét. Ez segít azoknak a tanulóknak is újra bekapcsolódni a témába, akik elveszítették a fonalat.

Felkészülés az online együttműködés lezárására

Egy kevert (osztálytermi és online) tanulási projektben a tanárnak megvan az a lehetősége, hogy az osztályteremben előkészítő és lezáró órákat tarthat azok között a fázisok között, amelyekben a tanulók otthon egyedül dolgoznak. Mindig érdemes együtt az osztályban megfogalmazni egy-két fórum-bejegyzést, vagy egy részt a Wikihez, mielőtt a tanulók megkapják a feladatot, hogy egyedül készítsenek hasonló hozzászólásokat. Meg lehet beszélni, hogy pontosan mit is várunk tőlük a feltöltendő feladatokban és a tanulási naplóknak. Ha már valamit tanári segítséggel elkészítettek, akkor lényegesen könnyebb lesz nekik egyedül dolgozni.

Ha megnézzük a későbbi önállóan tett hozzászólásaikat, látható hogy mi az, amit már jól meg tudnak oldani, és milyen területeken

kell még fejlődniük. Időnként lehet egy összefoglaló órát tartani, ahol értékeljük az erősségeiket és a gyengéiket a nyelvhasználat és az interkulturális kommunikáció szempontjából is.

Nyelvi hibák és az interkulturális „szabálysértések” kezelése

A hibajavítás olyan terület, amiről szintén érdemes beszélni a tanulókkal a projekt kezdetekor. Nyilván elfogadható lesz számukra, ha kapnak olyan feltöltendő feladatokat és tanulási naplóbejegyzéseket, amelyeket tartalmi, szerkezeti, nyelvhelyességi és szóhasználati szempontból egyaránt értékelünk. Azonban az valószínűleg nagyon visszavetné a kommunikációt, ha a fórum-beszélgetésekben is javítanánk a hibákat. Erre megoldás lehet, ha ezekből a spontán hozzászólásokból kigyűjtjük azokat a nyelvi problémákat, amikkel érdemes foglalkoznunk, és egy későbbi osztálytermi órán térünk vissza rájuk.

Az interkulturális szabályok megsértését diplomatikusan kell kezel-nünk. Ha egy hozzászólás egyértelműen bántó lehet, arról természetesen beszélni kell, és korigálni kell a hibát. Ha azonban a tanulókat kellőképpen felkészítjük azon a területen is, hogy hogyan vegyenek részt egy más ország tanulóival zajló interkulturális projektben, akkor valószínű, hogy nem fognak nagyon súlyos hibákat vétetni. Mivel ebben a projektben éppen azért vesznek részt, hogy az interkultu-rális kompetenciájuk fejlődjön, a kisebb bakik ugyanolyan részei a tanulásnak, mint a nyelvi hibák a nyelvtanulás folyamán.

Végül pedig, a nyelvi hibák és az interkulturális szabályok megsér-tése nagyon informatív lehet a tanár számára, és jó alapot adhat a következő osztálytermi órák és online feladatok megtervezéséhez az éppen zajló online együttműködés során, illetve a további online projektek számára is.

Tudj meg többet az online munka támogatásáról

Meskill, C., & Anthony, N. (2010). *Teaching languages online*.

Salmon, G. (2007). *E-moderating: The key to teaching and learning online*.

icEurope Online adatbázis

7

Claudia Warth

Ezt a kiadványt az icEurope Online Adatbázis egészíti ki. Ezen a felületen több téma található az e-learning, az online együttműködés, illetve az interkulturális- és idegennyelv-tanulás és tanítás témaköreivel kapcsolatban.

- A Tools Corner (Eszköztár) olyan eszközöket, táblázatokat és csekklistákat tartalmaz, amelyek segítségével feladatokat lehet tervezni egy online együttműködéshez, illetve egész fejezeteket is lehet írni e-learning kurzusokhoz. Itt található még általános javaslatok és további tanácsok a Moodle és más e-learning eszközök nyelvórai használatához.
- A Reading Corner (Olvasószoba) szabadon elérhető forrásokat (pl. szövegeket, videókat, podcastokat) tartalmaz, valamint könyvekhez, folyóiratcikkekhez vagy weboldalakhoz vezető linkeket vagy referenciákat ad meg azokhoz a témákhoz kapcsolódva, amelyeket kiadványunk érintett.
- Az Ideas Corner (Ötlettár) a nyelvtanításhoz való ötleteket és „recepteket” kínál azoknak, akik kipróbálják az online együttműködés módszerét, vagy az Internetet és egyéb e-learning módszereket. Ezen túl innen elérhető több minta feladatsor is.

Az Online adatbázis bővülni fog az icEurope csapatának anyagaival és olvasóink anyagaival is: ezt az oldalt interaktívnak szántuk. Ennél fogva olyan része is van, ahova fel lehet tölteni saját „recepteket” és referenciákat, és megbeszéléseket is lehet folytatni a különféle technológiák hasznáról a nyelvórán.

Elérhetőség: a www.iceurope-project.eu oldalról → menü: icEurope booklet → Online Resource Area (ami már az icEurope Moodle-ban található)

Az icEurope Moodle felületre való első bejelentkezéshez új felhasználói fiókot kell nyitni. Első alkalommal beiratkozási kódot kér a rendszer, ez minden felhasználónak: „learningonline”.

Bibliográfia

Agar, M. (1994). *Language shock. Understanding the culture of conversation*. New York: William Morrow.

Boettcher, J. V., & Conrad, R.-M. (2010). *The online teaching survival guide: Simple and practical pedagogical tips*. San Francisco: Jossey Bass.

Belz, J. A. (2003). *Linguistic perspectives on the development of intercultural competence in telecollaboration*. *Language Learning & Technology*, 7(2), 68–99.

Belz, J. A. & Müller-Hartmann, A. (2002). *Deutsch-amerikanische Telekollektion im Fremdsprachenunterricht - Lernende im Kreuzfeuer der institutionellen Zwänge*. *Die Unterrichtspraxis / Teaching German*, 35(1), 68–78.

Belz, J. A. & Thorne, S. L. (Eds.) (2006). *Internet-mediated intercultural foreign language education*. Boston: Heinle & Heinle.

Beneke, J. (2000). *Intercultural competence*. In U. Bliesener (Ed.). *Training the trainers*. International Business Communication Vol. 5. Köln: Carl Duisberg Verlag, 108-109.

Bennett, M. J. (1997). *How not to be a fluent fool: Understanding the cultural dimension of language*. In: A. E. Fantini (Ed.). *New ways in teaching culture*. Alexandria, VA: TESOL, 16-21.

Bennett, J. M. & Bennett, M. J. (2004). *Developing intercultural sensitivity*. In: J. M. Bennett, M. J. Bennett, & D. Landis (Eds.). *Handbook of intercultural training* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage, 147-165.

Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon: Multilingual Matters.

Byram, M. (2003). *Teacher education – visions from/in Europe*. *Babylonia*, 3-4(03), 7-10.

Byram, M. & Feng, A. (2004). *Culture and language learning: review article*. *Language teaching*, 37, 149-168.

Byram, M. & Fleming, M. (Eds.). (1998). *Language learning in intercultural perspective: Approaches through drama and ethnography*. Cambridge: CUP.

Byram, M., Gribkova, B. & Starkey, H. (2002). *Developing the intercultural dimension in language teaching*. Strasbourg: Council of Europe.

Byram, M. & Risager, K. (1999). *Language teachers, politics and cultures*. Clevedon: Multilingual Matters.

- Carbaugh, D. A. (2005). *Cultures in conversation*. LEA's communication series. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum.
- CEFR - *Common European framework of reference for languages* (2001). Cambridge: CUP.
- Corbett, J. (2003). *An intercultural approach to English language teaching. Languages for intercultural communication and education*. Vol. 7. Clevedon: Multilingual Matters.
- Dooly, M. (2008). *Telecollaborative language learning: A guidebook to moderating intercultural collaboration online*. Bern, New York: P. Lang.
- Erben, T., Ban, R. & Castañeda, M. E. (2008). *Teaching English language learners through technology. Teaching English language learners across the curriculum*. New York, NY: Routledge.
- Firth, A. (1996). *The discursive accomplishment of normality: On 'lingua franca' English and conversation analysis*. *Journal of Pragmatics*, 26, 237-258.
- Guth, S., & Helm, F. (2010). *Telecollaboration 2.0: Language, literacies and intercultural learning in the 21st century*. *Telecollaboration in education*: Vol. 1. Bern: Lang.
- House, J. (2008). *What is an 'intercultural speaker'?* In Soler, E. A., & Jordà, M. P. S. (Eds.). *Intercultural language use and language learning*. Dordrecht: Springer, 7-23.
- Huber-Kriegler, M., Lázár, I. & Strange, J. (2003). *Mirrors and windows: An intercultural communication textbook*. Strasbourg: Council of Europe Publ.
- Kohn, K. (2006). *Blended Language Learning: Potential und Herausforderung*. In U. O. H. Jung (Ed.), *Praktische Handreichungen für Fremdsprachenlehrer* (4th ed.). Frankfurt/M.: Peter Lang.
- Kohn, K. (2009). *Computer assisted foreign language learning*. In K. Knapp & B. Seidlhofer (Eds.), *Handbooks of Applied Linguistics*: Vol. 6. Foreign Language Communication and Learning. Berlin: Mouton de Gruyter, 573-602.
- Kramsch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford: OUP.
- Kramsch, C. (1998). *The privilege of the intercultural speaker*. In Byram, M. & Fleming, M. (eds.) *Foreign language learning in intercultural perspective*. Cambridge: CUP, 16-31.
- Lewis, G. (2009). *Bringing technology into the classroom*. Oxford: OUP.

Langer Ramirez, L. de (2010). *Empower English language learners with tools from the web*. Thousand Oaks, Ca.: Corwin.

Lázár, I. (2007). *Culture-related activities in the language classroom: an inter-cultural study*. In: I. Lázár, M. Huber-Kriegler, D. Lussier, G. S. Matei, C. Peck (Eds.). *Developing and assessing intercultural communicative competence - A guide for language teachers and teacher trainers*. Strasbourg: Council of Europe.

Lázár, I., Huber-Kriegler, M., Lussier, D., Matei S. Gabriela & Peck, C. (Eds.) (2007). *Developing and assessing intercultural communicative competence: A guide for language teachers and teacher educators*. Strasbourg: Council of Europe.

Magnan, S. S. (2008). *Mediating discourse online*. AILA Applied Linguistics Series: Vol. 3. Amsterdam: John Benjamins.

Meskill, C., & Anthony, N. (2010). *Teaching languages online*. MM textbooks. Bristol Buffalo: Multilingual Matters.

Mishan, F. (2005). *Designing authenticity into language learning materials*. Bristol, UK; Portland, OR: Intellect.

Moran, P. (2001). *Teaching culture: Perspectives in practice*. Boston, MA: Heinle & Heinle.

Nunan, D. (1989). *Designing tasks for the communicative classroom*. Cambridge Language Teaching Library. Cambridge: CUP.

O'Dowd, R. (2003). *Understanding 'the other side': Intercultural learning in a Spanish English e-mail exchange*. *Language Learning and Technology* 7 (2), 118-144.

O'Dowd, R. (2006). *Telecollaboration and the development of intercultural communicative competence*. München: Langenscheidt-Longman.

O'Dowd, R. (Ed.) (2007). *Online intercultural exchange: An introduction for foreign language teachers*. Clevedon: Multilingual Matters.

Richter, R. (2002). *Netzgestütztes Fremdsprachenlernen: Anwendungsbereiche und Forschungsdesiderate*. *Zeitschrift für interkulturellen Fremdsprachenunterricht*.

Risager, K. (2006). *Language and culture. Global flows and local complexity*. Clevedon: Multilingual Matters.

Roberts, C. (2001). *Language learners as ethnographers*. *Modern languages in practice*: Vol. 16. Clevedon England; Buffalo N.Y.: Multilingual Matters.

- Salmon, G. (2007). *E-moderating: The key to teaching and learning online* (2. ed., reprint.). London: Routledge.
- Samovar, L. A. & Porter, R. E. (Eds.). (1994). *Intercultural communication: a reader*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Sercu, L. (2005). *Foreign language teachers and the implementation of intercultural education. A comparative investigation of Belgian English, French and German teachers' professional self-concepts and teaching practices*. European journal of teacher education, 28(1), 87–105.
- Sercu, L., Bandura, E., Castro, P., Davcheva, L., Laskaridou, C., Lundgren, U., Mendez García, M., & Ryan, P. (2005). *Foreign language teachers and intercultural communication: An international investigation*. Languages for intercultural communication and education 10. Clevedon: Multilingual Matters.
- Stahl, G., Koschmann, T. & Suthers, D. (2006). *Computer-supported collaborative learning: An historical perspective*. In R. K. Sawyer (Ed.), Cambridge handbook of the learning sciences (pp. 409–426). Cambridge: CUP.
- [Retrieved from gerrystahl.net/cscl/CSCL_English.pdf, 20.11.2010]
- Stanford, J. (2009). *Moodle 1.9. for second language teaching. Engaging online language-learning activities using the Moodle platform*. Birmingham: Packt Publishing.
- Ware, P. D. & Kramsch, C. (2005). *Toward an intercultural stance: Teaching German and English through telecollaboration*. The modern language journal, 89 (2), 190–205.
- Warth, C. (2009a). *Interkulturelles Englischlernen mit Moodle: E-Learning-Aktivitäten in einer deutsch-amerikanischen Web-Kollaboration*. zeitschrift für e-learning - lernkultur und bildungstechnologie, 4 (3), 32–48.
- Warth, C. (2009b): *Fachsprache Deutsch: Lernen im europäischen Team – das Blended-Learning-Projekt EnTecNet*. In: Michaela Albl-Mikasa / Sabine Braun / Sylvia Kalina (Eds.). *Dimensionen der Zweitsprachenforschung – Dimensions of Second Language Research*. Festschrift für Kurt Kohn. Tübingen: Narr, 363 – 382.
- Widdowson, H. G. (1990). *Aspects of language teaching*. Oxford English. Oxford: Oxford Univ. Press.
- Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. Longman handbooks for language teachers. London: Longman.

Internetes források

icEurope & Online Resource Area – www.iceurope-project.eu

Moodle - www.moodle.org

